

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY**

WERSJA JAWNA

RWR.610.1.2024.JM

Wrocław, 10 czerwca.2025 r.

DECYZJA RWR 1/2025

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie **PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie**, polegające na utrudnianiu konsumentom spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, poprzez uzależnianie wcześniejszej, całkowitej spłaty kredytu od zapłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty, co stanowi naruszenie art. 48 ust. 1 w zw. z art. 49 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. z 2024 r. poz. 1497 ze zm.) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznaje za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie **PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie**, polegające na uniemożliwianiu konsumentom dokonania częściowej spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie, poprzez zaliczanie kwoty częściowej, wcześniejszej spłaty na poczet najbliższej raty i kolejnych najbliższych rat, a co za tym idzie - żądanie zapłaty pozostałych rat według przyjętego harmonogramu spłat, w tym zapłaty części odsetek umownych w kwotach określonych w tym harmonogramie, co stanowi naruszenie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2024 r. poz. 1497 ze zm.) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów, a tym samym stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

i nakazuje zaniechanie jej stosowania.

III. Na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2024 r. poz. 1616), po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na **PROFI CREDIT Polska Spółka**

Akcyjna z siedzibą w Warszawie, obowiązek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, o których mowa w pkt I i II sentencji decyzji, w formie złożenia jednokrotnego oświadczenia, według następujących zasad:

1. PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie opublikuje, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na swój koszt, na prowadzonej przez siebie stronie internetowej (na dzień wydania decyzji jest to strona dostępna pod adresem <https://proficredit.pl/>), komunikat o treści (dalej: **oświadczenie nr 1**):

„PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w decyzji nr RWR 1/2025 z dnia 10 czerwca 2025 r. nakazał jej zaniechanie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Zobacz szczegóły”, odsyłający do podstrony zawierającej oświadczenie o treści (dalej: **oświadczenie nr 2**):

„PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie informuje, że Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wydał decyzję nr RWR 1/2025 z dnia 10 czerwca 2025 r., stwierdzającą stosowanie przez PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów polegających na:

1) *utrudnianiu konsumentom spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, poprzez uzależnianie wcześniejszej, całkowitej spłaty kredytu od zapłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty, co stanowi naruszenie art. 48 ust. 1 w zw. z art. 49 ustawy o kredycie konsumenckim;*

2) *uniemożliwianiu konsumentom dokonania częściowej spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie, poprzez zaliczanie kwoty częściowej, wcześniejszej spłaty na poczet najbliższej raty i kolejnych najbliższych rat, a co za tym idzie - żądanie zapłaty pozostałych rat według przyjętego harmonogramu spłat, w tym zapłaty części odsetek umownych w kwotach określonych w tym harmonogramie, co stanowi naruszenie art. 48 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim.*

Szczegółowe informacje dostępne są w prawomocnej decyzji Prezesa UOKiK nr RWR 1/2025 z dnia 10 czerwca 2025 r., opublikowanej na stronie internetowej Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów pod adresem [w tym miejscu zostanie dodane hiperłącze (link) odsyłające do wersji jawnej decyzji w bazie decyzji dostępnej pod adresem www.uokik.gov.pl].”

2. Powyższe oświadczenia zostaną złożone w ten sposób, że:

a) tekst oświadczeń nr 1 i 2 będzie dostępny i utrzymany na stronie internetowej Spółki przez okres 3 miesięcy od dnia opublikowania tego oświadczenia;

b) tekst oświadczeń nr 1 i 2 będzie wyjustowany oraz wpisany czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB #ffffff);

c) wielkość czcionki użyta w oświadczeniach nr 1 i 2 powinna odpowiadać rozmiarowi czcionki zwyczajowo używanej na stronach internetowych Spółki, tekst umieszczony będzie w ramce, o rozmiarze takim, aby była ona w całości wypełniona poszczególnymi oświadczeniami, z uwzględnieniem marginesu 2 cm z każdej strony;

d) oświadczenie nr 1 zostanie zamieszczone w górnej części strony głównej serwisu Spółki, dostępnego z poziomu strony internetowej (na dzień wydania decyzji jest to strona dostępna pod adresem: <https://proficredit.pl/>), bez możliwości zamknięcia informacji przez użytkownika (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera);

e) w oświadczeniu nr 1 fragment: *„Zobacz szczegóły”* będzie stanowić hiperłącze odsyłające do podstrony, na której zamieszczone zostanie oświadczenie nr 2;

f) oświadczenie nr 2 zostanie zamieszczone na podstronie strony internetowej Spółki, oświadczenie ma być widoczne przez cały czas, gdy użytkownik jest na podstronie, chyba że zostanie ręcznie zamknięte przez użytkownika (oświadczenie nie może przybrać formy np. rotacyjnego banera czy slajdera);

- g) w przypadku zmiany nazwy PROFİ CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie, jej przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, publikacje zostaną zrealizowane - odpowiednio - przez Spółkę, za pośrednictwem Spółki lub jej następcy prawnego, ze wskazaniem dawnej i nowej nazwy,
- h) w razie zmiany treści sentencji decyzji lub jej uzasadnienia przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów lub sąd powszechny, w zakresie podlegającym obowiązkowi publikacji, należy obowiązek ten wykonać zgodnie ze zmienioną treścią decyzji.

IV. podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 i ust. 7 pkt 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nakłada na **PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie**, kary pieniężne:

1. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt I sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 5.999.932 zł (słownie: pięć milionów dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset trzydzieści dwa złote), płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej,
2. w związku z naruszeniem zakazu, o którym mowa w art. 24 ust. 1 i ust. 2 ww. ustawy, w zakresie opisanym w pkt II sentencji niniejszej decyzji, karę pieniężną w wysokości 4.399.950 zł (słownie: cztery miliony trzysta dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt złotych), płatną na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej.

V. Na podstawie art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 i art. 83 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616) oraz na podstawie z art. 263 § 1 i 2 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 572), Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów obciąża **PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie** kosztami postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w kwocie 82,60 zł (słownie: osiemdziesiąt dwa złote sześćdziesiąt groszy) oraz zobowiązuje tego Przedsiębiorcę do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

UZASADNIENIE

1. Do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: Prezes Urzędu, Prezes UOKiK) wpłynął sygnał konsumencki, dotyczący PROFİ CREDIT Polska S.A. z siedzibą w Warszawie (dalej: Spółka, PROFİ), w którym zakwestionowano działanie Spółki związane z wykonywaniem uprawnienia do spłaty pożyczki w całości, przed terminem określonym w umowie. W celu weryfikacji otrzymanego sygnału, Prezes Urzędu - na podstawie art. 49a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2024 r. poz. 1616, dalej: uokik) - wystąpił do Spółki o zajęcie stanowiska w sprawie oraz o przestanie informacji i danych (sygn. sprawy RWR.641.34.2021).

dowód: karta 17

2. Po analizie przekazanych przez PROFİ informacji, Prezes Urzędu uznał, że w domaganiu się przez Spółkę od konsumentów, dokonujących całkowitej spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie pożyczki, zapłaty kosztów pozaodsetkowych i odsetek umownych w pełnych kwotach, określonych w umowie pożyczki, można dopatrywać się naruszenia przepisu art. 49 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2024 r. poz.1497, dalej: UKK).

Wobec powyższego, w celu wstępnego ustalenia, czy mogło dojść do stosowania przez PROFİ praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczęte zostało postępowanie wyjaśniające (sygn. RWR.403.6.2022.JM), w trakcie którego, oprócz kwestii związanych z z całkowitą, wcześniejszą spłatą pożyczki, zbadane zostały także kwestie dotyczące wcześniejszej, częściowej jej spłaty.

3. Na podstawie ustaleń poczynionych w ww. postępowaniu wyjaśniającym, Prezes UOKiK - postanowieniem nr RWR 3/2024 z dnia 18 stycznia 2024 r. - wszczął postępowanie w sprawie stosowania przez PROFI praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Jednocześnie, postanowieniem Nr 4/2024 z dnia 18 stycznia 2024 r., Prezes UOKiK zaliczył w poczet dowodów postępowania w sprawie stosowania przez Spółkę praktyk naruszających zbiorowe interesy, część materiału dowodowego zebranego w toku postępowania wyjaśniającego prowadzonego pod sygn. RWR.403.6.2022.JM oraz wystąpienia z zakresu ochrony konsumentów o sygn. RWR.641.34.2021.

dowód: karty nr 1-11

4. Spółka nie zgodziła się z postawionymi zarzutami:

Ad pierwszego zarzutu

PROFI wskazała, iż art. 49 ust. 1 UKK posługuje się wyrażeniem „spłaty całości lub części kredytu”, przy czym ustawa w żadnym przepisie nie definiuje jak należy rozumieć wyrażenie: „całość” kredytu. Według Spółki „(...) spłata *całości* kredytu winna być tu odniesiona do pojęcia funkcjonującego w przepisach UKK, a które zarówno pod względem faktycznym i prawnym obejmuje *całość* kredytu. Chodzi tu o pojęcie tzw. Całkowitej Kwoty do Zapłaty definiowanej jako suma Całkowitej Kwoty Pożyczki oraz Całkowitego Kosztu Pożyczki (art. 5 punkt 8) UKK).”

W swoim stanowisku PROFI podkreśliła, iż od konsumenta wyrażającego wolę spłaty pożyczki przed datą wskazaną w umowie pożyczki, wymaga tego, co wynika z art. 48 UKK, tj. spłaty całości kredytu (Całkowitej Kwoty do Zapłaty). Po dokonaniu ww. spłaty, zgodnie z art. 52 UKK, PROFI dokonuje rozliczenia pożyczki w ustawowym terminie 14 dni od dnia „spłaty kredytu w całości”. Jednocześnie Spółka zaprezentowała własną interpretację art. 52 UKK wskazując, że w przepisie tym ustawodawca narzucił termin, w którym kredytodawca ma obowiązek zwrotu konsumentowi kwot nienależnych kredytodawcy, czy to z powodu braku ich wymagalności (odsetki kapitałowe), czy też z powodu odpadnięcia podstawy prawnej do żądania ich zapłaty (koszty pozaodsetkowe).

Spółka podniosła także, że na gruncie UKK ustawodawca nie przyznał konsumentowi prawa do żądania od kredytodawcy informacji o kosztach przedterminowej spłaty, ani też nie nałożył na kredytodawcę obowiązku udzielenia odpowiedzi w określonej formie i czasie. Odwołała się także do zapisów ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz. U. 2022 r., poz. 2245; dalej: UKH), w której przyznano konsumentowi uprawnienie do wnioskowania do kredytodawcy o informację o kosztach spłaty danego kredytu hipotecznego przed terminem określonym w umowie o kredyt hipoteczny, a na kredytobiorcę nałożony został obowiązek udzielenia odpowiedzi w terminie siedmiu dni roboczych od dnia, w którym wniosek otrzymał (art. 38 UKH). Analogiczne uprawnienie nie zostało natomiast przyznane konsumentowi w UKK.

Spółka zakwestionowała także przedstawione w postanowieniu nr RWR 3/2024 rozliczenie hipotetycznej pożyczki wskazując, że:

1. tabela przedstawiająca harmonogram spłat (zamieszczona w punkcie 8 postanowienia) została stworzona przez Spółkę wyłącznie na potrzeby niniejszego postępowania, na żądanie i według kryteriów wyznaczonych przez Prezesa UOKiK,
2. koszty pozaodsetkowe zostały w tej tabeli ujęte w rozbiciu na miesiące kalendarzowe, podczas gdy winny one być rozłożone na kalendarzowe dni w ramach okresu kredytowania,
3. posiłkując się przedmiotową tabelą - niemającą żadnego związku z faktycznymi umowami przestаныmi przez Spółkę w postępowaniu wyjaśniającym - dzieląc pozaodsetkowe koszty kredytu przez liczbę miesięcy Prezes UOKiK uzyskał kwotę redukcji kosztów (kwotę do

zwrotu) wyższą niż wynikałoby to z dzielenia przez liczbę dni, o które skrócono okres kredytowania,

4. według zasad stosowanych przez Spółkę, wyliczenia do hipotetycznego przykładu (patrz pkt 6) wyglądają następująco:
[XXX]
5. wyliczenie pomija możliwość dokonania całkowitej wcześniejszej spłaty pożyczki pomiędzy terminami spłaty poszczególnych rat, a tym samym obowiązek dziennej redukcji kosztów pożyczki o „(...) te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy (...)”.

Ad drugiego zarzutu

Zdaniem Spółki, „Przepisy UKK nie wprowadzają jednolitej metodologii rozliczania częściowych przedterminowych spłat (...). Ustawodawca wyraźnie wskazał jedynie na efekt, którym ma być skutek osiągnięty w postaci obniżenia kosztów kredytu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.” W takiej sytuacji winien znaleźć zastosowanie przepis art. 451 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. 2024 r., poz. 1061 ze zm., dalej: k.c.), zatem gdy konsument nie wskaże zobowiązania, na poczet którego winna być zaliczona nadpłata, zaspokojeniu powinno ulec zobowiązanie najdalej wymagalne. Tym samym, w opinii Spółki, zaliczanie częściowych nadpłat może odbywać się według reguł wynikających z punktu 2.4 umów pożyczek. Zdaniem Spółki, arbitralna jej decyzja o zmianie harmonogramu spłat „byłaby działaniem nie tylko wbrew woli konsumenta wyrażonej j.w. w umowie pożyczki (punkt 2.4), lecz byłaby prawnie nieskuteczna, póki na tę zmianę nie wyrażą zgody obie strony umowy pożyczki. Każdorazowa zmiana w harmonogramie spłat następująca w rezultacie nadpłacanych kwot oznaczałaby bowiem konieczność doręczenia i zaakceptowania przez konsumenta nowego harmonogramu spłat”. W ocenie PROFI, takie działania byłyby również sprzeczne z art. 29 ust. 3 UKK, zgodnie z którym umowa o kredyt konsumencki powinna być formułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Wielokrotne, częste aktualizowanie harmonogramu spłat skutkowałoby koniecznością wielokrotnego aneksowania umowy.

Zdaniem Spółki, stosowana przez nią metoda rozliczania nadpłat zabezpiecza konsumentów w sytuacjach, gdy nadpłata jest wynikiem omyłki lub celowym działaniem konsumenta zmierzającego do uzyskania „przerwy” w spłacie kredytu i zapobiega sytuacji, w której np. klient straci płynność finansową doprowadzając do postawienia zobowiązań z tytułu umowy pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności. Spółka podkreśliła, że po spłacie przez konsumenta pożyczki w całości następuje rozliczenie redukcji kosztów związane z częściową wcześniejszą spłatą, w wyniku czego konsument otrzymuje zwrot części kosztów.

dowód: karty nr 243-249

5. PROFI, w pełni podtrzymując wszelkie argumenty podniesione w odpowiedzi na zarzuty postawione w postanowieniu nr RWR 3/2024, wniosła o wydanie decyzji zobowiązującej deklarując podjęcie kroków zmierzających do zmian praktyk opisanych w tym postanowieniu.

dowód: karty nr 255-258

6. Spółka została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz o możliwości zapoznania się z aktami sprawy w wyznaczonym terminie. Spółka skorzystała z przysługującego jej prawa w dniu 23 kwietnia 2025 r.

dowód: karty 366-368

PREZES UOKIK USTALIŁ, CO NASTĘPUJE:

1. PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie jest spółką prawa handlowego, wpisaną do Rejestru Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego (dalej: KRS), pod numerem 0000518190, prowadzącą działalność w zakresie m.in. pozostałych form udzielania kredytów. Spółka jest również wpisana do prowadzonych przez Komisję Nadzoru Finansowego rejestrów: instytucji pożyczkowych (pod nr. RIP000054) oraz pośredników kredytowych (pod nr. RPK031172).

dowód: karty nr 12-16, 164-166, 335

2. Spółka udziela kredytów konsumenckich, określonych w art. 3 ust. 2 pkt 1 UKK, z okresem spłaty od 6 do 48 miesięcy, stosując - od sierpnia 2024 r. - w obrocie z konsumentami, następujące wzorce umów:

- a) Umowa pożyczki gotówkowej - wersja: v.34/01.08.2024/CS (wzorzec wykorzystywany przy zawarciu umów w obecności obydwu stron), dalej: Umowa CS,
- b) Umowa pożyczki gotówkowej - wersja: V.10/01.08.2024/CR (wzorzec wykorzystywany przy zawarciu umów bez jednoczesnej obecności obydwu stron tj. za pomocą środków komunikacji na odległość), dalej: Umowa CR,
- c) Umowa pożyczki gotówkowej - wersja V7/06.08.2024, dalej: Umowa V.

dowód: karty nr 266-283, 339

3. Zgodnie z postanowieniami **obecnie obowiązujących** wzorców umów::

3.1. Umowa CS i Umowa CR

- a. pod pojęciem Pożyczki należy rozumieć sumę Całkowitej Kwoty Pożyczki (tj. sumę wszystkich środków pieniężnych, nieobejmujących kredytowanych kosztów pożyczki, które Pożyczkodawca udostępnia Pożyczkobiorcy na podstawie umowy) i Kredytowanych Kosztów Pożyczki (tj. kwotę pieniężną, która zostanie przeznaczona na zapłatę kosztów należnych w dniu zawarcia Umowy) - pkt 1.1 ww. wzorców,
- b. do ponoszonych przez pożyczkodawcę pozaodsetkowych kosztów kredytu, zaliczyć należy Oplatę przygotowawczą, Prowizję pośrednika finansowego zawierającego umowę pożyczki i Prowizję Pożyczkodawcy - pkt 1.4. Umowy CS i Umowy CR,
- c. suma powyżej wymienionych kosztów stanowi Kredytowane Koszty Pożyczki, które potrącone są z Pożyczki w momencie wypłaty środków pieniężnych na rachunek Pożyczkobiorcy (konsumenta) - pkt 1.3. ppkt (b) Umowy CS i Umowy CR,
- d. na Całkowity Koszt Pożyczki składają się odsetki umowne oraz Kredytowane Koszty Pożyczki - pkt 1.5. ppkt (a) Umowy CS i Umowy CR,
- e. pod pojęciem Całkowitej Kwoty do Zapłaty należy rozumieć sumę Całkowitego Kosztu Pożyczki i Całkowitej Kwoty Pożyczki - pkt 1.5 ppkt (c) ww. wzorców.

3.2. Umowa V

- a. pod pojęciem Pożyczki należy rozumieć Całkowitą Kwotę Pożyczki (tj. sumę wszystkich środków pieniężnych, które Pożyczkodawca udostępnia Pożyczkobiorcy na podstawie umowy) - pkt 11 Umowy V,
- b. pożyczka udostępniana jest Pożyczkobiorcy celem umożliwienia Pożyczkobiorcy spłaty zobowiązania wymagalnego wobec Pożyczkodawcy, wskazanego we wniosku o jej udzielenie -pkt 1.3 Umowy V,
- c. pożyczkobiorca (konsument) obowiązany jest ponieść koszt kredytu obejmujący wyłącznie odsetki umowne (pkt 1.4 Umowy V),
- d. pod pojęciem Całkowitej Kwoty do Zapłaty należy rozumieć sumę Całkowitego Kosztu Pożyczki i Całkowitej Kwoty Pożyczki - pkt 1.5 ppkt (c) Umowy V.

dowód: karty nr 266-283

4. Zasady wcześniejszej spłaty pożyczki uregulowane zostały przez Spółkę w następujący sposób:

- a. Umowa CS

„2.3 Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części Całkowitej Kwoty do Zapłaty przed terminem określonym w Umowie. Po dokonaniu przez Pożyczkobiorcę wpłaty stosuje się procedurę opisaną w pkt od 2.3 do 2.7. W takim przypadku Pożyczkodawca dokona redukcji Całkowitego Kosztu Pożyczki. Z tytułu wcześniejszej spłaty Pożyczki Pożyczkodawca nie pobiera żadnych prowizji ani opłat.

2.4 Strony ustalają, że w przypadku częściowej wcześniejszej spłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty.

- (a) okres spłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty pozostaje bez zmian (nie ulega skróceniu);
- (b) kwota częściowej wcześniejszej spłaty zostanie zaliczona na poczet najbliższej Raty oraz kolejnych najbliższych Rat nie powodując zmiany Harmonogramu Spłaty.

2.5 Wierzytelności Pożyczkodawcy z tytułu niniejszej Umowy pokrywane są w ramach danej Raty, rozpoczynając od Rat zaległych najwcześniej a następnie w ramach Raty bieżącej, w następującej kolejności:

- (a) kwota z tytułu Pożyczki;
- (b) Odsetki Umowne.

2.6 Po zaspokojeniu powyższych wierzytelności Pożyczkodawcy, objętych wszystkimi Ratami, pokrywane będą inne zobowiązania powstałe z tytułu lub w związku z umową Pożyczki.

2.7 Po spłacie Całkowitej Kwoty do Zapłaty w całości Pożyczkodawca dokona ostatecznego rozliczenia Pożyczki. W przypadku wystąpienia nadpłaty Pożyczkodawca przekaże kwotę nadpłaty, na rachunek bankowy ..., lub inny rachunek wskazany przez Pożyczkobiorcę, w ciągu 14 dni od daty całkowitej spłaty. W przypadku wystąpienia niedopłaty Pożyczkobiorca zobowiązuje się do zapłaty wskazanej kwoty w terminie 14 dni od daty otrzymania rozliczenia.”

b. Umowa CR

„2.3. Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części Całkowitej Kwoty do Zapłaty przed terminem określonym w Umowie. Po dokonaniu przez Pożyczkobiorcę wpłaty stosuje się procedurę opisaną w punktach 2.3 do 2.7. W takim przypadku Pożyczkodawca dokona redukcji Całkowitego Kosztu Pożyczki. Z tytułu wcześniejszej spłaty Pożyczki Pożyczkodawca nie pobiera żadnych prowizji ani opłat.

2.4. Strony ustalają, że w przypadku częściowej wcześniejszej spłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty:

- (a) okres spłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty pozostaje bez zmian (nie ulega skróceniu);
- (b) kwota częściowej wcześniejszej spłaty zostanie zaliczona na poczet najbliższej Raty oraz kolejnych najbliższych Rat nie powodując zmiany Harmonogramu Spłat.

2.5. Wierzytelności Pożyczkodawcy z tytułu niniejszej Umowy, pokrywane są w ramach danej Raty, rozpoczynając od Rat zaległych najwcześniej, a następnie w ramach Raty bieżącej w następującej kolejności:

- (a) kwota z tytułu Pożyczki;
- (b) Odsetki Umowne.

2.6. Po zaspokojeniu powyższych wierzytelności Pożyczkodawcy, objętych wszystkimi Ratami, pokrywane będą inne zobowiązania powstałe z tytułu lub w związku z umową Pożyczki.

2.7. Po spłacie Całkowitej Kwoty do Zapłaty w całości Pożyczkodawca dokona ostatecznego rozliczenia Pożyczki. W przypadku wystąpienia nadpłaty Pożyczkodawca przekaże kwotę nadpłaty, na rachunek bankowy (...), lub inny rachunek wskazany przez Pożyczkobiorcę, w ciągu 14 dni od daty całkowitej spłaty.”

c. Umowa V

„2.3. Pożyczkobiorca ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części Całkowitej Kwoty do Zapłaty przed terminem określonym w Umowie. Po dokonaniu przez Pożyczkobiorcę wpłaty stosuje się procedurę opisaną w pkt od 2.3 do 2.7. W takim przypadku Pożyczkodawca dokona redukcji Całkowitego Kosztu Pożyczki. Z tytułu wcześniejszej spłaty Pożyczki Pożyczkodawca nie pobiera żadnych prowizji ani opłat.

2.4 Strony ustalają, że w przypadku częściowej wcześniejszej spłaty Całkowitej Kwoty

do Zapłaty:

- (a) okres spłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty pozostaje bez zmian (nie ulega skróceniu);
- (b) kwota częściowej wcześniejszej spłaty zostanie zaliczona na poczet najbliższej Raty oraz kolejnych najbliższych Rat nie powodując zmiany Harmonogramu Spłaty.

2.5. Wierzytelności Pożyczkodawcy z tytułu niniejszej Umowy pokrywane są w ramach danej Raty, rozpoczynając od Rat zaległych najwcześniej a następnie w ramach Raty bieżącej, w następującej kolejności:

- (a) kwota z tytułu Pożyczki;
- (b) Odsetki Umowne.

2.6. Po zaspokojeniu powyższych wierzytelności Pożyczkodawcy, objętych wszystkimi Ratami, pokrywane będą inne zobowiązania powstałe z tytułu lub w związku z umową Pożyczki.

2.7. Po spłacie Całkowitej Kwoty do Zapłaty w całości Pożyczkodawca dokona ostatecznego rozliczenia Pożyczki. W przypadku wystąpienia nadpłaty Pożyczkodawca przekaze kwotę nadpłaty, na rachunek wskazany w Umowie, lub inny rachunek wskazany przez Pożyczkobiorcę, w ciągu 14 dni od daty całkowitej spłaty. W przypadku wystąpienia niedopłaty Pożyczkobiorca zobowiązuje się do zapłaty wskazanej kwoty w terminie 14 dni od daty otrzymania rozliczenia.”

dowód: karty nr 266-283

5. Kwestie zarówno całkowitej, jak i częściowej wcześniejszej spłaty Pożyczki były uregulowane we wzorcach umów stosowanych przez PROFI - od wejścia w życie nowelizacji ustawy o kredycie konsumenckim, tj. od marca 2016 r. - w sposób tożsamy, jak w postanowieniach 2.3.-2.7 aktualnych wzorców umów.

dowód: karty 36-57, 60, 64-83, 160, 167-191, 263

7. Stosowanie powyższych postanowień, w przypadku spłaty Całości Kwoty Pożyczki przed terminem określonym w umowie, prowadzi do dokonywania przez PROFI rozliczeń na zasadach zaprezentowanych na poniższym hipotetycznym przykładzie - dane przekazane przez Spółkę na wniosek Prezesa Urzędu, przy przyjęciu kryteriów przez niego wskazanych - tj.:

- umowa pożyczki zawarta w dniu 15 maja 2020 r. na kwotę [XXX] zł, na okres 36 miesięcy (1095 dni), z opcją „Twój pakiet”,
- spłata raty miesięcznej przypada na dzień 15 każdego miesiąca,
- pożyczkobiorca spłacił 15 rat zgodnie z harmonogram i w dniu spłaty 16 raty (tj. 15.09.2021 r.), czyli po 488 dniach od daty zawarcia umowy pożyczki, dokonał całkowitej wcześniejszej spłaty,
- pożyczkobiorca spłacał raty 15. dnia każdego miesiąca, dokonał trzykrotnie nadpłaty, wpłacając dodatkowo jedną ratę w dniach 15.10.2020 r., 15.10.2021 r. i 15.11.2022 r., w związku z czym ostatnią ratę wpłacił 15.02.2023 r., tj. po 1006 dniach od daty zawarcia umowy pożyczki.

Przyjmując powyższe założenia, Spółka przedstawiła następujące parametry dla ww. pożyczki:

Pożyczka:	[XXX] zł
Całkowita Kwota Pożyczki (art. 5 ust 7 UKK)	[XXX] zł
Całkowita Kwota Kosztów (art. 5 ust 7 UKK)	[XXX] zł
RRSO	[XXX]%
Kwota odsetek	[XXX] zł
koszty pozaodsetkowe:	
opłata przygotowawcza	[XXX] zł
wynagrodzenie prowizyjne	[XXX] zł

Cena Twój pakiet	[XXX] zł
Całkowita Kwota do Zapłaty (art. 5 ust 8 UKK)	[XXX] zł
ilość rat	36
wartość raty	[XXX] zł
data zawarcia (wyplacenia) umowy	2020-05-15
data pierwszej raty	2020-06-15
data ostatniej (36) raty	2023-05-15

Przedłożony przez Spółkę harmonogram spłat ww. abstrakcyjnej pożyczki przedstawia się następująco:

Numer Raty	Data Raty	Całkowita Kwota Pożyczki	Koszty Pozaodsetkowe	Oprocentowanie	Wartość Raty
1	2020-06-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
2	2020-07-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
3	2020-08-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
4	2020-09-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
5	2020-10-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
6	2020-11-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
7	2020-12-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
8	2021-01-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
9	2021-02-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
10	2021-03-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
11	2021-04-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
12	2021-05-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
13	2021-06-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
14	2021-07-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
15	2021-08-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
16	2021-09-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
17	2021-10-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
18	2021-11-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
19	2021-12-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
20	2022-01-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
21	2022-02-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
22	2022-03-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
23	2022-04-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
24	2022-05-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
25	2022-06-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
26	2022-07-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
27	2022-08-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
28	2022-09-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
29	2022-10-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
30	2022-11-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
31	2022-12-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
32	2023-01-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
33	2023-02-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
34	2023-03-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
35	2023-04-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
36	2023-05-15	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł
suma		[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł	[XXX] zł

Każda rata składa się z proporcjonalnej części Pożyczki (Całkowitej Kwoty Pożyczki i Kredytowanych Kosztów Pożyczki) oraz wyliczonych na jej podstawie odsetek.

dowód: karty nr 17-19, 33-35, 87

7. Jak podała Spółka, w przypadku gdyby konsument chciał dokonać całkowitej wcześniejszej spłaty, zobowiązany byłby wpłacić Całkowiłą Kwotę do Zapłaty w pełnej wysokości ustalonej w umowie. Na dzień, w którym rachunek bankowy Spółki zostałby ostatecznie uznany równowartością Całkowitej Kwoty do Zapłaty, PROFI wyliczyłaby m.in. kwotę odsetek kapitałowych należnych na ten dzień. Dokonując rozliczenia pożyczki, na rzecz pożyczkobiorcy (konsumenta) Spółka dokonałaby zwrotu wartości m.in. odsetek kapitałowych, wyliczonych za czas, o który skrócono Okres Kredytowania.

Mając na uwadze powyższe wyjaśnienie PROFI, w hipotetycznym przykładzie (patrz pkt 6) konsument, który zgodnie z harmonogramem spłacił 15 rat (łącznie [XXX] zł), chcąc dokonać całkowitej, wcześniejszej spłaty pożyczki w dacie płatności 16 raty, musi wpłacić kwotę [XXX] zł (tj. różnicę pomiędzy wskazaną w umowie pożyczki Całkowiłą Kwotą do Zapłaty ([XXX] zł) a sumą wpłaconych 15 rat ([XXX] zł)), obejmującą również koszty pozaodsetkowe i odsetki, które w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki nie są należne.

dowód: karty nr 18-19, 34-35

8. W okresie od 1 stycznia 2020 r. do 31 sierpnia 2024 r. PROFI zawarła z konsumentami łącznie [XXX] umów pożyczki, z czego przed terminem zostało spłaconych [XXX] umów, tj. ok. [XXX]%. Liczba zawartych umów oraz umów całkowicie spłaconych przed terminem w poszczególnych latach przedstawia Tabela nr 1:

Tabela nr 1

Okres Umowy całkowicie, wcześniej spłacone	2020		2021		2022		2023		1.01.-31.08.2024		RAZEM 1.01.2020-31.08.2024	
	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%	liczba	%
łączna liczba zawartych umów w danym roku	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	100
łączna liczba umów zawartych w danym roku i całkowicie spłaconych przed terminem w danym roku lub w następujących latach	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestanych przez Spółkę

Wynika z powyższego, że ok. [XXX]% umów zawartych w 2020 r. zostało całkowicie, wcześniej spłaconych, natomiast w 2021 r. odsetek ten wyniósł ok. [XXX]%. W latach 2022-2024 odsetek ten nie przekroczył [XXX]%.
dowód: karta nr 263

9. Łączną kwotę (tj. sumę Całkowitych Kwot do Zapłaty) umów pożyczek zawartych w latach 2020-2023 i w okresie 1.01.-31.08.2024 r. oraz wartość zwróconą klientom w związku z całkowitą wcześniejszą spłatą, przedstawia Tabela nr 2:

Tabela nr 2

Okres	2020		2021		2022		2023		1.01.-31.08.2024		RAZEM 1.01.2020- 31.08.2024	
	kwota (zł)	%	kwota (zł)	%	kwota (zł)	%	kwota (zł)	%	kwota (zł)	%	kwota (zł)	%
Umowy całkowicie, wcześniej spłacone	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	100
łączna kwota, na jaką zawarto umowy w danym roku, które następnie zostały całkowicie spłacone przed terminem w danym roku lub w następnych latach	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]
łączna kwota zwrócona konsumentom po rozliczeniu umów zawartych w danym roku i całkowicie spłaconych przed terminem w danym roku lub następnych latach	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]	[xxx]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestanych przez Spółkę

Zatem w latach 2020-2023 oraz w okresie 1.01.-31.08.2024 r. Spółka zawarła z konsumentami łącznie [XXX] umów (patrz Tabela nr 1) na kwotę [XXX] zł, które zostały spłacone przed terminami w tych umowach wyznaczonymi. W związku z wcześniejszą, całkowitą spłatą konsumentom zwrócono [XXX] zł, co stanowi ok. [XXX]% łącznej kwoty udzielonych pożyczek.

dowód: karty nr 264

10. Rozliczenia dotyczące poszczególnych wcześniej, całkowicie spłaconych umów pożyczek obrazują poniższe przykłady, ujęte w Tabeli nr 3:

Tabela nr 3

symbol umowy	całkowita kwota do zapłaty według umowy pożyczki	łączny zwrot w związku z wcześniejszą spłatą pożyczki			stosunek kwoty zwrotu do całkowitej kwoty do zapłaty
		zł	zł	z tytułu	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
{XXX}	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]

			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
{XXX}	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
{XXX}	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
{XXX}	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
{XXX}	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
{XXX}	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]

			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
{XXX}	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
{XXX}	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
[XXX]	[XXX]	[XXX]	odsetek	[XXX]	[XXX]
			kosztów pozaodsetkowych	[XXX]	
RAZEM	[XXX]	[XXX]			[XXX]

*po zmianie (obniżenie oprocentowania)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestanych przez Spółkę

Z analizy przestanych przez PROFI 32 rozliczeń całkowicie, wcześniej spłaconych umów pożyczek wynika, że zwrócone konsumentom kwoty stanowiły od ok. [XXX]% do ok. [XXX]% Całkowitej Kwoty do Zapłaty określonej w umowie. W [XXX] przypadkach zwrot ten stanowił od [xxx]% do [XXX]%, a w [XXX] przypadkach - ponad [XXX]%.

dowód: karty nr 32, 84, 192-215, 254, 284-307, dane na płycie CD (Ad 3) stanowiącej załącznik do pisma Spółki z dnia 19.08.2022 r. (karta 85)

11. W przypadku wcześniejszej, częściowej spłaty pożyczki konsument nie jest związany terminami i wysokościami rat wskazanymi w harmonogramie, zatem tylko od jego decyzji zależy, w jakim dniu i w jakiej wysokości dokona nadpłaty. Wpłacone przez niego środki Spółka księguje, zgodnie z zapisem pkt. 2.4 - 2.6 wzorców umów, na kolejną, niewymagalną ratę, co skutkuje obniżeniem wysokości wymagalnej kwoty do spłaty w terminie kolejnej raty. Można to zobrazować na podanym przez PROFI przykładzie umowy pożyczki, płatnej w ratach miesięcznych po [XXX] do dnia 2 każdego miesiąca, według harmonogramu: [XXX]

Wyjaśniając sposób zaliczania nadpłat (na przykładzie powyższej pożyczki, dla której rata miesięczna wynosi [XXX] zł), Spółka podała, że - przyjmując hipotetycznie - jeżeli w dniu [XXX] (data wpływu środków na rachunek Spółki) konsument dokona wpłaty w kwocie [XXX]

[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]
-------	-------	-------	-------	-------	-------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestanych przez Spółkę

dowód: karty nr 18, 22-31, 58, 86-158, 339-358, , dane na płycie CD (Ad 3) stanowiącej załącznik do pisma Spółki z dnia 19.08.2022 r. (karta 85)

12. Dane dotyczące nadpłat umów zawartych w poszczególnych latach w okresie od 1.01. do 2020-31.08.2024 r., nadpłacanych (w roku zawarcia umowy i w latach następnych oraz rozliczonych) przedstawia poniższa Tabela nr 5:

Tabela nr 5

Okres Umowy częściowo, wcześniej spłacone	2020	2021	2022	2023	1.01.- 31.08.2024	RAZEM 1.01.2020- 31.08.2024
Łączna liczba umów zawartych w danym roku i nadpłacanych	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]
Łączna kwota na jaką zawarto umowy w danym roku, które zostały nadpłacone (zł)	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]
Łączna kwota zwrócona konsumentom po rozliczeniu umów zawartych w danym roku i nadpłaconych (zł)	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]	[XXX]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych przestanych przez Spółkę

W okresie od 1.01.2020 r. do 31.08.2024 r., na [XXX] zawartych umów pożyczek (patrz Tabela nr 1), nadpłaconych zostało [XXX] (ok. [XXX] %). Umowy nadpłacone zawarto na łączną kwotę [XXX] zł. Po ich rozliczeniu konsumentom zwrócono [XXX] zł, tj. ok. [XXX] % tej kwoty.

dowód: karty nr 264

13. Do grudnia 2023 r. konsumentom, którzy uiszcili Całkowitą Kwotę do Zapłaty przed terminem określonym w umowie pożyczki, Spółka - dokonując rozliczenia kredytu i zwracając dokument weksla - przysyłała stosowne pisma z informacją o wysokości zwrotu kosztów. Obecnie, po odstąpieniu przez Spółkę od wekslowego zabezpieczania pożyczek, informacja o wysokości redukcji kosztów przekazywana jest na wniosek konsumenta.

Z analizy 10 przykładowych kopii tych pism wynika, że konsumenci, aby spłacić pożyczkę w całości przed terminem określonym w umowie - zgodnie z treścią pkt 2.7 wzorców umów - dokonywali spłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty, w tym uiszczając wartość odsetek umownych i kosztów pozaodsetkowych w pełnej, przewidzianej w umowie wysokości. W takiej sytuacji Spółka dokonywała rozliczenia wpłaty i w każdej sprawie następował zwrot „należnej części” odsetek umownych oraz pozostałych kosztów pozaodsetkowych.

Przykładowe pisma z rozliczeniem umów pożyczek spłaconych przed datą ujętą w umowie skierowane do konsumenta wyglądają następująco:

„Dotyczy: rozliczenia i zamknięcia umowy Umowa nr: [XXX]

Szanowny Panie/Pani,

W związku z dokonaniem przez Pana/Panią spłaty całości pożyczki, PROFI CREDIT Polska S.A. uprzejmie informuje, iż umowa została rozliczona i zamknięta. PROFI CREDIT Polska S.A. zwraca Panu/Pani:

1. Należną część kosztu odsetek umownych w wysokości [XXX] zł.

2. Należną część kosztu prowizji w wysokości [XXX] zł.
3. Należną część kosztu pakietu dodatkowego w wysokości [XXX] zł.
4. Należną część kosztu opłaty przygotowawczej w wysokości [XXX] zł
5. Należną część kosztu odsetek umownych z częściowej wcześniejszej spłaty w wysokości [XXX] zł.
6. Nadpłatę w wysokości [XXX] zł.

Z należnego Panu/Pani zwrotu potrącono opłaty naliczone zgodnie z treścią postanowień umowy w łącznej kwocie [XXX] zł.

Kwota [XXX] zł zostanie przelana na Pana/Pani numer rachunku bankowego (...)

Mamy nadzieję, iż oferowane przez nas usługi były dla Pana/Pani satysfakcjonujące, dlatego też zapraszamy do ponownego skorzystania. Liczymy na przyszłą współpracę.

W załączeniu przesyłamy oryginalny egzemplarz unieważnionego weksla.”

„Dotyczy: rozliczenia i zamknięcia umowy Umowa nr: [XXX]

Szanowny Panie/Pani,

W związku z dokonaniem przez Pana/Panią spłaty całości pożyczki, PROFI CREDIT Polska S.A. uprzejmie informuje, iż umowa została rozliczona i zamknięta. PROFI CREDIT Polska S.A. zwraca Panu/Pani:

1. Należną część kosztu odsetek umownych w wysokości [XXX] zł.
2. Należną część kosztu prowizji w wysokości [XXX] zł.
3. Należną część kosztu pakietu dodatkowego w wysokości [XXX] zł.
4. Należną część kosztu opłaty przygotowawczej w wysokości [XXX] zł
5. Należną część kosztu odsetek umownych z częściowej wcześniejszej spłaty w wysokości [XXX] zł.
6. Nadpłatę w wysokości [XXX] zł.

Z należnego Panu/Pani zwrotu potrącono opłaty naliczone zgodnie z treścią postanowień umowy w łącznej kwocie [XXX] zł.

Kwota [XXX] zł zostanie przelana na Pana/Pani numer rachunku bankowego (...)

Mamy nadzieję, iż oferowane przez nas usługi były dla Pana/Pani satysfakcjonujące, dlatego też zapraszamy do ponownego skorzystania. Liczymy na przyszłą współpracę.

W załączeniu przesyłamy oryginalny egzemplarz unieważnionego weksla.”

„Dotyczy: rozliczenia i zamknięcia umowy Umowa nr: [XXX]

Szanowny Panie/Pani,

W związku z dokonaniem przez Pana/Panią spłaty całości pożyczki, PROFI CREDIT Polska S.A. uprzejmie informuje, iż umowa została rozliczona i zamknięta. PROFI CREDIT Polska S.A. zwraca Panu/Pani:

1. Należną część kosztu odsetek umownych w wysokości [XXX] zł.
2. Należną część kosztu prowizji w wysokości [XXX] zł.
3. Należną część kosztu pakietu dodatkowego w wysokości [XXX] zł.
4. Należną część kosztu opłaty przygotowawczej w wysokości [XXX] zł
5. Należną część kosztu odsetek umownych z częściowej wcześniejszej spłaty w wysokości [XXX] zł.
6. Nadpłatę w wysokości [XXX] zł.

Z należnego Panu/Pani zwrotu potrącono opłaty naliczone zgodnie z treścią postanowień umowy w łącznej kwocie [XXX] zł.

Kwota [XXX] zł zostanie przelana na Pana/Pani numer rachunku bankowego (...)

Mamy nadzieję, iż oferowane przez nas usługi były dla Pana/Pani satysfakcjonujące, dlatego też zapraszamy do ponownego skorzystania. Liczymy na przyszłą współpracę.

W załączeniu przesyłamy oryginalny egzemplarz unieważnionego weksla.”

dowód: karty nr 18, 22-31, 339

14. Spółka przyznała, że do 19 marca 2022 r. otrzymała pojedyncze reklamacje konsumentów (spłacających pożyczkę przed terminem) w kwestii konieczności spłaty całej kwoty wynikającej z umowy, a nie kwoty należnej na dzień spłaty. Niemniej jednak PROFI

nie potrafiła ich zidentyfikować, a tym samym nie była w stanie przestać kopii tych skarg i udzielonych na nie odpowiedzi. Po tej dacie tego rodzaju reklamacje nie wpływały.

Natomiast, jak podała Spółka, w okresie od 1.01.2022 r. do 31.08.2024 r. nie otrzymała skarg ani reklamacji, dotyczących braku zmiany wysokości rat lub zmniejszenia ich ilości w związku z dokonaniem przez konsumentów nadpłat pożyczki.

dowód: karty nr 18, 59, 265

15. Obrót Spółki w 2023 r. wyniósł [XXX] zł

dowód: karty nr 265,334

16. W dniach 6 marca 2025 r. oraz 11 kwietnia 2025 r. Prezes Urzędu wezwał Spółkę do przedstawienia informacji o wysokości osiągniętego przez nią obrotu w roku 2024. W pismach z 28 marca 2025 r. i 15 maja 2025 r., na wezwanie Prezesa Urzędu do przedstawienia informacji o wysokości osiągniętego przez PROFi obrotu w roku 2024 r. Spółka oświadczyła, iż nie posiada ostatecznych danych finansowych za rok 2024, a przygotowane sprawozdania finansowe są badane przez biegłego rewidenta. Tym samym nie dysponuje zweryfikowanymi danymi finansowymi za 2024 r.

dowód: karty nr 361-363, 366, 369

OCENIAJĄC PRZEDSTAWIONY STAN FAKTYCZNY PREZES URZĘDU ZWAŻYŁ, CO NASTĘPUJE:

1. NARUSZENIE INTERESU PUBLICZNEGO

Stosownie do art. 1 ust. 1 uokik, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana jest w ramach działań Prezesa Urzędu w interesie publicznym. Ingerencja Prezesa Urzędu ma na celu ochronę interesów zbiorowości, a nie poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Naruszenie interesu publicznego stanowi bezwzględny warunek uznania kompetencji Prezesa Urzędu do rozstrzygnięcia określonej sprawy. Interes publiczny zostaje naruszony wówczas, gdy działania przedsiębiorcy godzą w interesy ogólnospołeczne i dotyczą szerokiego kręgu uczestników rynku, zaburzając jego prawidłowe funkcjonowanie.

W ocenie Prezesa Urzędu, rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, gdyż wiąże się z ochroną praw potencjalnie nieograniczonej liczby konsumentów to jest wszystkich konsumentów, którzy skorzystali lub mogą w przyszłości skorzystać z oferty Spółki. Praktyki PROFi nie dotyczą interesów bliżej sprecyzowanej grupy osób, których sprawy miałyby charakter jednostkowy, indywidualny i niedający się porównać z innymi, lecz kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna. Naruszenie interesu publicznoprawnego w niniejszej sprawie przejawia się w naruszeniu zbiorowego interesu konsumentów, a tym samym istnieje możliwość poddania zachowania Spółki dalszej ocenie pod kątem stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

2. OCENA ZACHOWANIA SPÓŁKI W ASPEKCIE NARUSZENIA ZAKAZU OKREŚLONEGO W ART. 24 UOKIK

Zgodnie z art. 24 ust. 1 uokik, zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Natomiast art. 24 ust. 2 uokik stanowi, że przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami zachowanie przedsiębiorcy.

Dla uznania działania Spółki za niezgodne z zawartym w uokik zakazem stosowania praktyk

naruszających zbiorowe interesy konsumentów, należy zatem wykazać, że spełnione zostały łącznie trzy następujące przesłanki:

1. oceniane zachowanie musi być podejmowane przez podmiot będący przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,
2. zachowanie przedsiębiorcy jest sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami,
3. zachowanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

2.1. STATUS PRZEDSIĘBIORCY

PROFI CREDIT Polska Spółka Akcyjna z siedzibą w Warszawie jest spółką kapitałową, wpisaną do KRS. Nie ulega zatem wątpliwości, iż posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów uokik.

2.2. BEZPRAWNOŚĆ

Bezprawność tradycyjnie ujmowana jest jako sprzeczność z obowiązującym porządkiem prawnym. Jest kategorią obiektywną. Rozważenia przy ocenie bezprawności wymaga kwestia, czy zachowanie przedsiębiorcy było zgodne, czy też niezgodne z obowiązującymi zasadami porządku prawnego. Źródłem tych zasad są normy prawa powszechnie obowiązującego, a także nakazy i zakazy wynikające z zasad współzycia społecznego i dobrych obyczajów (wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - dalej: SOKiK - z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. XVII AmA 45/07). O bezprawności działania decyduje w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego całokształt okoliczności konkretnego stanu faktycznego (wyrok SN z dnia 8 maja 2002 r., sygn. I PKN 267/2001). Jako bezprawne należy kwalifikować zachowania sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że w ustalonym stanie faktycznym Spółka dopuściła się naruszenia:

1. art. 48 ust. 1 w zw. z art. 49 UKK, poprzez utrudnianie konsumentom spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie, poprzez uzależnianie wcześniejszej, całkowitej spłaty kredytu od zapłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty, w tym- oprócz całkowitej kwoty pożyczki - pełnej kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu oraz odsetek umownych.

2. art. 48 ust. 1 UKK, poprzez uniemożliwianie konsumentom dokonania częściowej spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie, poprzez zaliczanie kwoty częściowej, wcześniejszej spłaty na poczet najbliższej raty i kolejnych najbliższych rat, a co za tym idzie - żądanie zapłaty pozostałych rat według przyjętego harmonogramu spłat, w tym zapłaty części odsetek umownych w kwotach określonych w tym harmonogramie.

2.2.1. AD ZARZUTU UJĘTEGO W PKT I SENTENCJI DECYZJI

W myśl art. 48 UKK, konsument ma prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie, zaś kredytodawca nie może uzależnić wcześniejszej spłaty kredytu od jego poinformowania przez konsumenta. Ze względów funkcjonalnych należy uznać, że przepis ten dotyczy spełnienia przez kredytobiorcę każdego świadczenia pieniężnego z tytułu umowy o kredyt konsumencki: świadczenia głównego (kapitału kredytu) i wszelkiego rodzaju świadczeń ubocznych (np. odsetek, prowizji, opłat, kosztów)¹.

Zgodnie natomiast z art. 49 UKK, w przypadku spłaty całości lub części kredytu przed terminem określonym w umowie, całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą spłatą.

¹ T.Czech, Kredyt konsumencki. Komentarz. Wyd. III, WKP 2023, Lex – komentarz do art. 48 UKK

Celem powyższych przepisów jest ochrona ekonomicznych interesów kredytobiorcy, aby jak najszybciej był w stanie uwolnić się od zobowiązania kredytowego, spełniając świadczenie pieniężne na rzecz kredytodawcy, przed czym nie powinien go powstrzymywać umowny układ kosztów związanych z kredytem konsumenckim. Termin zwrotu kredytu - zastrzeżony w umowie o kredyt konsumencki - jest zawsze terminem na korzyść kredytobiorcy. Oznacza to, że kredytobiorca może spełnić świadczenie na rzecz kredytodawcy przed terminem określonym w czynności prawnej, a kredytodawca jest zobowiązany takie świadczenie przyjąć. Regulacja, przyjęta w art. 49 UKK, uniemożliwia przy tym kredytodawcy osiągnięcie korzyści finansowych, związanych z kredytem, naliczonych za okres, w którym kredytobiorca - wskutek przedterminowej spłaty - faktycznie z kredytu nie skorzystał². Zatem w przypadku częściowej, wcześniejszej spłaty kredytu brak jest podstawy do żądania od pożyczkobiorcy świadczeń, które byłyby naliczone od wcześniej spłaconej kwoty kredytu w okresie po dacie częściowej, wcześniejszej spłaty.

Z przyznanego przez ustawodawcę uprawnienia do wcześniejszej spłaty (częściowej lub całkowitej) konsument korzysta poprzez samo dokonanie płatności przed terminem, bez konieczności wcześniejszego informowania kredytobiorcy o takim zamiarze. Od chwili dokonania płatności następuje obniżenie kosztów kredytu poprzez automatyczne zaliczenie środków pieniężnych, które kredytodawca otrzymał w wyniku przedterminowej spłaty, na poczet poszczególnych należności z tytułu umowy o kredyt konsumencki. Uwzględnienie tej wpłaty nastąpić powinno w dniu, w którym kredytodawca otrzymał środki pieniężne do swojej dyspozycji³.

Oznacza to, że w przypadku spłaty przez konsumenta całości kredytu przed terminem określonym w umowie, pożyczkodawca powinien obniżyć całkowity koszt kredytu o koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, a w przypadku gdyby konsument poniósł te koszty przed wcześniejszą spłatą, należy je zwrócić. Przywołany przepis należy interpretować w ten sposób, że w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu następuje obniżenie wszystkich kosztów kredytu, niezależnie od ich charakteru, z tym tylko warunkiem, iż redukcja ta ma charakter proporcjonalny tj. odnosi się do okresu od dnia faktycznej spłaty kredytu do dnia ostatecznej spłaty określonej w umowie - i to stanowi jedyny, wskazany w UKK, ogranicznik ustalenia redukcji kosztu kredytu związanego z jego wcześniejszą spłatą. Powyższa zasada ma zastosowanie również w przypadku spłaty części kredytu przed terminem określonym w umowie.

Dodać także należy, że treść art. 48 i art. 49 UKK jest wynikiem implementacji do polskiego porządku prawnego art. 16 ust. 1 dyrektywy Nr 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.Urz.UE L Nr 133 z 22.5.2008, s. 66 ze zm., dalej: Dyrektywa). Zgodnie z jego treścią, konsument ma prawo w każdym czasie spłacić w całości lub w części swoje zobowiązania wynikające z umowy o kredyt. W takich przypadkach jest on uprawniony do uzyskania obniżki całkowitego kosztu kredytu, na którą składają się odsetki i koszty przypadające na pozostały okres obowiązywania umowy. Takie uregulowanie ma na celu zapewnienie wysokiego stopnia ochrony konsumentom, jako słabszej stronie umowy.

Ponadto, jak wskazuje się w literaturze przedmiotu, „zwolnienie konsumenta od kosztów kredytu zostało połączone, zgodnie z art. 49 UKK, proporcjonalną zależnością od zakresu przedterminowej spłaty. Wysokość środków przekazanych przez konsumenta wpływa bezpośrednio na zmniejszenie się globalnej kwoty zobowiązania - a tym samym na skrócenie terminu spłaty należności na rzecz kredytodawcy. W tym samym zakresie traci on, na podstawie komentowanego przepisu, roszczenie o koszty kredytu, które przysługiwałyby mu, gdyby dług konsumenta realizowany był w pierwotnie ustalonym terminie. Mechanizm ten,

² T.Czech, Kredyt konsumencki. Komentarz. Wyd. III, WKP 2023, Lex – komentarz do art. 48 i art. 49 UKK,

³ T.Czech, Kredyt konsumencki. Komentarz. Wyd. III, WKP 2023, Lex - komentarz do art. 48 i 49 UKK, P.Machnikowski (red.), Ustawa o kredycie konsumenckim.; Komentarz. Wyd. 1, Warszawa 2025; Legalis – komentarz do art. 48 UKK

co istotne, pozbawia podstawy prawnej wszelkie koszty kredytu za okres, o który skróceniu uległ czas jego spłaty - także te, które zostały już spełnione na rzecz kredytodawcy (ust. 1 in fine). Zdecydowanie wzmacnia to efektywność tego rozwiązania jako sposobu stworzenia preferencji dla ekonomicznych interesów konsumenta - wykluczając zarazem jego obchodzenie przez zastrzeganie wszystkich lub niektórych kosztów jako świadczeń płatnych z góry.”⁴

Zatem przyjęć należy, że w wyniku przedterminowej spłaty kredytu kredytobiorca (konsument) przestaje być zobowiązany do uiszczenia świadczeń naliczonych za okres od dnia spłaty (bez tego dnia) do umownego terminu zwrotu kredytu (włącznie z tym dniem), gdyż świadczenia takie przestają być objęte umową o kredyt konsumencki. Przykładowo - w dniu 27.07 kredytobiorca dokonał przedterminowej spłaty całości kredytu konsumenckiego. Kredytodawca nie może żądać od niego zapłaty odsetek naliczonych za okres od 28.07 (włącznie) do uzgodnionego w umowie terminu spłaty kredytu, gdyż - kredytodawca nie powinien odnosić korzyści co do tej części okresu kredytowania, która została skrócona w wyniku przedterminowej spłaty kredytu⁵.

Z treści uregulowań zawartych w art. 48 i art. 49 UKK wynika ponadto, iż z uprawnieniem konsumenta do przedterminowej spłaty kredytu w każdej chwili skorelowany jest po stronie pożyczkodawcy obowiązek zwrotu odpowiedniej części uiszczonych już kosztów kredytu, a w sytuacji, gdy nie zostały one jeszcze zapłacone - upadek podstawy prawnej żądania ich zapłaty. Wydaje się to przyznawać sama Spółka, która w piśmie z dnia 11 marca 2024 r. wskazała, że „w kwestii samego braku wymagalności odsetek kapitałowych oraz braku podstawy prawnej do żądania kosztów pozaodsetkowych - okoliczności te są przez Spółkę respektowane”.

W świetle powyżej przytoczonych przepisów, konsument ma zatem prawo do własnej decyzji o wcześniejszej spłacie kredytu, zaś kredytodawca nie może odmówić przyjęcia tego świadczenia. Ponadto to na kredytodawcy spoczywa obowiązek ustalenia wysokości zobowiązania na dzień spłaty, według którego oceniać należy zwłaszcza wysokość odsetek i kosztów kredytu, od których ponoszenia konsument zwolnił się, dokonując wpłaty.

W sprawie bezsporne zaś jest, że od konsumentów wyrażających wolę całkowitej spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie, **Spółka wymaga zapłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty, w wysokości wskazanej w umowie pożyczki, a co za tym idzie - wymaga od nich uiszczenia zobowiązania w wysokości należnej na dany dzień spłaty wraz z tą częścią Całkowitego Kosztu Pożyczki (odsetki, koszty pozaodsetkowe), która przypada na okres po dokonaniu spłaty.**

Jak wynika z rozliczenia przykładowej pożyczki (patrz pkt 6 stanu faktycznego) - według PROFIL - konsument, który chciałby dokonać wcześniejszej, całkowitej spłaty pożyczki w dniu zapłaty 16 raty (tj. 15.09.2021 r.), musiałby wpłacić kwotę [XXX] zł (tj. sumę rat od 16 do 36), która obejmowałaby także odsetki umowne, jak i proporcjonalną część kosztów pozaodsetkowych, przypadających na okres, o który skrócony został okres kredytowania.

Natomiast - mając na uwadze regulacje zawarte w art. 49 UKK oraz stan zobowiązania, istniejący w chwili dokonania wpłaty (będący podstawą do określenia poziomu kosztów kredytu, od których ponoszenia konsument zwolnił się, dokonując wpłaty) - aby dokonać **całkowitej spłaty pożyczki** w dniu 15.09.2021 r. (data 16 raty), konsument powinien uiścić kwotę [XXX] zł, na którą składają się:

- a. całkowita kwota pożyczki (kapitał od 16 do 36 raty): [XXX] zł
- b. koszty pozaodsetkowe (16 rata): [XXX] zł
- c. odsetki (16 rata): [XXX] zł

⁴ K. Osajda (red. serii), P. Mikłaszewicz, K. Pacuła (red. tomu), Ustawa o kredycie konsumenckim. Komentarz. Wyd. 3, Warszawa 2024, Legalis - komentarz do art. 49 UKK,

⁵ T.Czech, Kredyt konsumencki. Komentarz. Wyd. III, WKP 2023, Lex - komentarz do art. 49 UKK,

Wynika z powyższego, że stosując przepis art. 49 UKK, konsument spłacający kredyt (o parametrach wskazanych w hipotetycznym przykładzie) przed datą wskazaną w umowie, winien zapłacić kwotę [XXX] zł, a wskutek mechanizmu stosowanego przez PROFI zobowiązany jest do zapłaty kwoty [XXX] zł. Różnica na niekorzyść pożyczkobiorcy to kwota [XXX] zł.

Stosowane przez Spółkę rozwiązanie skutkowało w praktyce dokonywaniem przez konsumentów - realizujących wolę zwolnienia się z zobowiązania kredytowego przed czasem - wpłat Całkowitych Kwot do Zapłaty w pełnych wysokościach, określonych w umowach pożyczki. Potwierdzają to dane zawarte w tabeli nr 3, z których wynika, że zwrócone konsumentom kwoty stanowiły od ok. [XXX] % do ok. [XXX] % Całkowitej Kwoty do Zapłaty określonej w umowie, zaś w [XXX] przypadkach zwrot ten stanowił od [XXX] % do [XXX] %, a w [XXX] przypadkach - ponad [XXX] %. Wymagało to od nich zatem zgromadzenia większych kwot i łączyło się z poniesieniem większego wysiłku niż w przypadku, gdyby mieli uiścić kwotę w wysokości faktycznego zadłużenia na dany dzień. Uznać należy, że gdyby konsumenci nie byli zmuszeni do mobilizowania dodatkowo takich znacznych kwot, jak wynikające z ww. tabeli, to wcześniej byłiby w stanie spłacić w całości swoje zobowiązanie kredytowe. W tych wypadkach działali jednak w zaufaniu do przedsiębiorcy, nie zdając sobie sprawy z tego, jakie prawa faktycznie im przysługują. Niewątpliwie zaś, gdyby wiedzieli, że aby zamknąć kredyt wystarczająca jest wpłata pozostałej do spłaty kwoty pożyczki wraz z kosztami w wysokości należnej na dzień spłaty, to z pewnością wybraliby tę opcję. Zostało im to jednak uniemożliwione przez regulacje, jakie wprowadziła Spółka.

W tym miejscu należy się odnieść do podniesionej przez PROFI, w odpowiedzi na zarzuty Prezesa UOKiK, kwestii błędnego rozliczenia pożyczki, zamieszczonego w Postanowieniu o wszczęciu niniejszego postępowania. Należy podkreślić, iż hipotetyczny przykład został opracowany jedynie w celu zobrazowania schematu działania PROFI w przypadku, gdy konsument chce dokonać wcześniejszej, całkowitej spłaty pożyczki. Zatem podstawową kwestią nie jest wysokość wyliczonych kwot zwrotu, a fakt, iż w celu zwolnienia się z długu, konsument musi uiścić Całkowiłą Kwotę do Zapłaty wskazaną w umowie pożyczki, która jest wyższa niż kwota należna w dniu zapłaty. Nie ma przy tym znaczenia, czy konsument dokonał lub nie dokonał, wcześniejszych częściowych spłat. Innymi słowy, Spółka wymaga od konsumentów dokonujących wcześniejszej spłaty pożyczki również zapłaty kosztów odsetkowych i pozaodsetkowych, przypadających na okres po dokonaniu wcześniejszej spłaty, a później, po spłacie pożyczki w całości, rozlicza te koszty, zwracając klientom „nadpłatę”.

Natomiast różnica w wyliczeniach w kwocie redukcji kosztów z przykładowego harmonogramu miesięcznego, dokonanych przez Prezesa Urzędu i PROFI, nie ma znaczenia dla istoty sprawy. W harmonogramie załączanym do umowy pożyczki znajduje się kolumna „Pożyczka”, która - zgodnie z zapisami Umów CS, CR i V - jest sumą Całkowitej Kwoty Pożyczki i Kredytowanych Kosztów Pożyczki (tj. kryteriów wskazanych przez Prezesa Urzędu). Przyjęto zatem, że przedłożony przez PROFI harmonogram spłaty pożyczki o parametrach wskazanych w hipotetycznym przykładzie sporządzono w taki sam sposób, w jaki opracowywane są harmonogramy do pożyczek zaciąganych przez konsumentów.

Wobec powyższego uznać należy, że PROFI nakłada na konsumentów obowiązek zapłaty kosztów, które w momencie wcześniejszej, całkowitej spłaty - w związku ze skróceniem okresu spłaty pożyczki - nie są jeszcze wymagalne (odsetki) lub brak jest podstawy prawnej do żądania ich zapłaty (koszty pozaodsetkowe). Stawianie wymogu uiszczenia Całkowitej Kwoty do Zapłaty wymusza na konsumentach zgromadzenie i zapłatę wyższej kwoty, niż faktycznie powinni. Stanowi to istotne utrudnienie dla realizacji ich ustawowego prawa do wcześniejszej, całkowitej spłaty kredytu. Gdyby PROFI nie narzucała takich reguł, liczba umów całkowicie spłaconych przed terminem niewątpliwie byłaby większa, ze względu na niższy próg kwotowy pozwalający na wyjście z zadłużenia.

Reasumując, zgodnie z treścią przepisu art. 48 UKK wykonanie zastrzeżonego w nim uprawnienia winno być swobodne, konsument winien móc je wykonać bez żadnych dodatkowych ograniczeń (na co wskazuje także pośrednio treść art. 48 ust. 2 UKK). Tylko w takim bowiem wypadku konsumentom zapewniona jest realna możliwość dowolnego decydowania o terminie spłaty kredytu, a w konsekwencji o wysokości kosztów ponoszonych ponad kwotę kapitału.

Mając zatem powyższe na uwadze uznać należy, że opisane działanie PROFI stanowi naruszenie art. 48 ust. 1 w zw. z art. 49 UKK, a tym samym jest bezprawne.

Na marginesie wskazać należy, że powyższej oceny nie niweluje to, że PROFI dokonuje rozliczenia dokonanych wpłat w terminie 14 dni (lub krótszym) od zapłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty. Zwrot nadpłaty należy oceniać jako wtórny wobec uprzedniego narzucenia na konsumenta obowiązku uiszczenia tejże kwoty. Istotne jest, że taki zwrot nastąpi jedynie, gdy konsument dokona na rzecz Spółki zapłaty kwoty wyższej niż kwota należna jej w świetle art. 48 i art. 49 UKK.

Odnosząc się do argumentów podnoszonych przez PROFI w postępowaniu wskazać należy, co następuje.

Nie zasługuje na uwzględnienie postulowana przez Spółkę wykładnia przepisów UKK, zrównująca pojęcie „spłaty całości kredytu” - którym posługuje się art. 49 ust. 1 UKK - z pojęciem spłaty „Całkowitej Kwoty do Zapłaty”. Co prawda, przepisy UKK nie definiują pojęcia „całości kredytu”, nie oznacza to jednak, że należy mu przydać znaczenie postulowane przez Spółkę.

W swoich argumentach Spółka pomija, iż przepisy UKK definiują całkowitą kwotę kredytu (art. 5 pkt 7 UKK) oraz odrębnie całkowity koszt kredytu (art. 5 pkt 6 UKK). Gdyby ustawodawca uznał za zasadne wskazanie, iż przepis art. 49 UKK w omawianej części odnosi się do obu tych pojęć, zostałyby one użyte, co jednak nie ma miejsca. W uznaniu Prezesa UOKiK, posłużenie się w treści art. 49 UKK zwrotem „spłata całości kredytu” odnosi się właśnie do spłaty całości kwoty kredytu.

Stanowisko Spółki abstrahuje ponadto od normy wyrażonej w art. 48 UKK. To w tym zaś przepisie zastrzeżono bezwarunkowe prawo konsumenta do spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie i to w powiązaniu z jego treścią winno się dokonywać wykładni przepisu art. 49 UKK (jako przepisu wskazującego na skutki wykonania tego prawa). Również to ten przepis posługuje się zwrotem „spłata całości kredytu”, to jest tożsamym z użytym w treści art. 49 UKK.

Przypomnieć zatem należy, że w art. 48 UKK zastrzeżono prawo konsumenta do przedterminowego zwrotu należności wynikających z umowy przed ustalonym w niej dniem wykonania zobowiązania. Uprawnienie to nie ma przy tym ograniczeń czasowych („w każdym czasie”), czy też przedmiotowych („całości lub części”). Oczywistym przy tym jest, że korzystając z powyższego uprawnienia konsumenci będą dążyć przede wszystkim do spłaty kapitału kredytu, to jest podstawowej części ciążącego na nich zobowiązania. To w takiej sytuacji wyrażać się będzie celowość wprowadzonych do UKK rozwiązań, skutkujących automatycznym zmniejszeniem obciążeń wynikających z obowiązku zapłaty odsetek oraz kosztów pozaodsetkowych. Przyjęcie wykładni zaproponowanej przez PROFI zaprzeczaloby celowi, dla którego rozwiązanie związane z przedterminową spłatą kredytu konsumenckiego zostały wprowadzone do europejskiego i krajowego ustawodawstwa. Także z tego powodu Prezes UOKiK uznaje, że pojęcie „spłaty całości kredytu”, którym posługuje się art. 49 ust. 1 UKK dotyczy spłaty kwoty kredytu, nie zaś - jak twierdzi PROFI - spłaty całkowitej kwoty do zapłaty.

Przede wszystkim zakładać zaś należy, że racjonalny ustawodawca przydaje tożsamym pojęciom tożsame znaczenie. Gdyby zatem treść art. 49 ust. 1 UKK odnosiła się do całkowitej

kwoty do zapłaty, ustawodawca posłużyłby się tym pojęciem, tak jak to czyni w innych przepisach tej ustawy. Istotne jest bowiem, że jest ono zdefiniowane w treści art. 5 pkt 8 UKK. Jeśli zatem przepis art. 49 ust. 1 UKK nim się nie posługuje, nie sposób innemu pojęciu - „spłaty całości kredytu” - nadawać tożsamego znaczenia.

Nie można również zgodzić się z argumentacją Spółki, w której uzasadnia ona swoje stanowisko poprzez odwołanie się do treści art. 52 UKK. Zdaniem Spółki „obowiązek zwrotu ma bowiem sens wówczas, gdy zaistnieje przedmiot zwrotu, tj. kwota nadpłacona. Zatem ustawodawca założył, iż konsument wpłaci więcej tj. wpłaci „całość kredytu” (...).” Spółka zaznacza przy tym, że przyjmując wykładnię przedstawioną przez Prezesa UOKiK, przepis art. 52 UKK nie miałby zastosowania w żadnej sytuacji.

Z takim poglądem nie sposób się zgodzić. Jak już wskazywano powyżej, na całkowity koszt kredytu składają się wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w tym koszty już zapłacone. Tym samym całkowity koszt kredytu, w sytuacji wcześniejszej spłaty kredytu, będzie ulegał obniżeniu na podstawie art. 49 ust. 1 UKK także o ten rodzaj kosztów, to jest kosztów już wcześniej uiszczonych (por. wyrok SOKiK z dnia 13 marca 2022 r., sygn. akt XVII AmA 38/20). W takiej właśnie sytuacji - to jest konieczności rozliczenia nienależnych, a zapłaconych już kosztów kredytu - znajdzie zastosowanie przepis art. 52 UKK. Przykładowo, rozliczenie takie nastąpi w sytuacji, gdy w umowie o kredyt konsumencki, którą zawarto na rok, zastrzeżono opłatę za przesyłanie konsumentowi niestandardowych informacji w wysokości 10 zł miesięcznie. Konsument zapłacił całą opłatę za rok z góry (tj. 120 zł). Po trzech miesiącach od zawarcia umowy konsument w całości spłacił kredyt przed terminem. Stosowna proporcja wynosi 3/12, a konsumentowi przysługuje zwrot sumy 90 zł⁶. Wobec powyższego argumenty Spółki należy uznać za chybione.

Nie zasługuje także na uwzględnienie stanowisko PROFI, w którym przedstawia ona ewentualne trudności w samodzielnym ustaleniu przez konsumentów wysokości wymagalnych w danym dniu należności wynikających z umowy kredytowej oraz odnoszące się do treści art. 38 UKH. Wbrew bowiem argumentacji Spółki, Prezes UOKiK nie postawił w niniejszej sprawie zarzutu „utrudniania prawa do wcześniejszej spłaty z tego powodu, że Spółka nie stosuje w/w przepisów ustawy o kredycie hipotecznym”. Takie tezy nie zostały postawione przez Prezesa Urzędu. Utrudnianie prawa do wcześniejszej całkowitej spłaty kredytu w niniejszej sprawie przejawia się w uzależnianiu realizacji tego prawa od zapłaty przez konsumentów Całkowitej Kwoty do Zapłaty, na co jednoznacznie wskazano w treści zarzutu, sformułowanego w Postanowieniu nr 3/2024 o wszczęciu postępowania.

Na marginesie zauważyć należy, że dobrym obyczajem - przyjętym przez przedsiębiorców działających na rynku kredytów konsumenckich - jest wskazywanie konsumentowi (w bankowości elektronicznej lub na indywidualnym koncie w panelu klienta) kwoty, jaką musi spłacić na dany dzień, aby w całości spełnić swoje zobowiązanie (bez pozaodsetkowych kosztów i odsetek za dalsze okresy). Niejednokrotnie taką informację konsument może uzyskać również w trakcie rozmowy z przedstawicielem pożyczkodawcy/kredytodawcy.

2.2.2. AD ZARZUTU UJĘTEGO W PKT II SENTENCJI DECYZJI

Jak już wspomniano, konsumentowi przysługuje prawo do wcześniejszej częściowej spłaty kredytu (art. 48 ust. 1 UKK) i zmniejszenia jego kosztów. Wcześniejsza częściowa spłata skutkować powinna, co do zasady, bądź zmniejszeniem ilości rat bez obniżenia ich wysokości, bądź pozostawieniem określonej w umowie ilości rat, przy jednoczesnym zmniejszeniu ich wysokości. W sytuacji, gdy umowa kredytowa odwołuje się do harmonogramu spłat, przepis ten znajduje zastosowanie do płatności, których dokonano przed terminami w nim określonymi⁷.

⁶ T.Czech, Kredyt konsumencki. Komentarz. Wyd. III, WKP 2023, Lex - komentarz do art. 49 UKK,

⁷ T.Czech, Kredyt konsumencki. Komentarz. Wyd. III, WKP 2023, Lex – komentarz do art. 48 UKK

W niniejszej sprawie bezsporne jest, że w przypadku częściowych, wcześniejszych spłat pożyczek, PROFI nie przewiduje rozwiązania skutującego skróceniem okresu kredytowania. Dokonywane przez konsumentów wcześniejsze, częściowe spłaty pożyczki zaliczane są przez PROFI „na poczet najbliższej Raty oraz kolejnych najbliższych Rat”. Jednocześnie, w takiej sytuacji, harmonogram spłat - także w zakresie naliczonych odsetek od pożyczki - nie ulega zmianie (patrz pkt 8 stanu faktycznego). **Tym samym, wcześniejsze częściowe spłaty pożyczki w żadnym zakresie nie pomniejszają kapitałowej części raty, a rozliczenie redukcji kosztów następuje dopiero po spłacie przez konsumenta pożyczki w całości. Wysokość pozostałych rat pożyczki, w tym ich kapitałowa część, zostaje bez zmian.** W szczególności raty te nie są pomniejszane o kwoty odsetek, które - zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 6 UKK - składają się na Całkowity Koszt Kredytu.

W tym miejscu wskazać trzeba, że specyfika świadczenia odsetkowego polega na tym, że jego wysokość uzależniona jest od wysokości sumy pieniężnej, którą dysponuje dłużnik oraz od długości czasu korzystania przez niego z tej sumy. Odsetki oblicza się bowiem za czas korzystania z pieniędzy (czas trwania zobowiązania pieniężnego czy opóźnienia w zapłacie), jako określony procent dłużnej sumy. Odsetki przy umowie kredytu mają charakter wynagrodzenia za korzystanie z kapitału - jest to ich zasadnicza funkcja. Każda wpłata na poczet kapitału pożyczki skutkować winna zatem pomniejszeniem kapitału pozostającego do spłaty (od którego odsetki są naliczane), a tym samym zmniejszeniem wysokości odsetek, co w konsekwencji powinno przełożyć się na zmniejszenie wysokości rat.

W przypadku umów zawieranych z PROFI, pomimo dokonywania przez konsumentów częściowej, wcześniejszej spłaty Pożyczki, Spółka nie aktualizuje - wchodzących w skład każdej raty - wartości kapitału pozostającego do spłaty oraz odsetek, które w dalszym ciągu są liczone od części kwoty pożyczki (tj. niespłaconej części Całkowitej Kwoty Pożyczki i Kredytowanych Kosztów Pożyczki), nieobniżonej o wartość częściowej spłaty pożyczki (patrz pkt 11 stanu faktycznego). Harmonogram nie jest aktualizowany ani w części odsetkowej, ani w części kapitałowej. Wcześniejsza częściowa spłata nie przekłada się więc na obniżenie wysokości raty, w tym przyszłych kosztów odsetkowych ujętych w harmonogramie.

Możliwość taką zablokowała sama Spółka, zamieszczając w umowach postanowienia, zgodnie z którymi w przypadku wcześniejszej, częściowej spłaty zarówno okres spłaty, jak i wysokość rat nie ulegają zmniejszeniu, a co za tym idzie - harmonogram nie ulega zmianie. Potwierdzają to przedstawione przez PROFI rozliczenia nadpłaconych pożyczek konsumenckich, zawarte w tabeli nr 5, z których wynika, że w latach 2020-2023 i w okresie 1.01.- 31.08.2024 r. zawarto pożyczki na łączną kwotę [XXX] zł, zaś w wyniku rozliczenia nadpłaconych pożyczek konsumentom zwrócono [XXX]zł (ok. [XXX]% ww. łącznej kwoty, na jaką zawarto umowy w ww. okresie i które zostały nadpłacone). Przedmiotowe rozwiązanie mogło zniechęcać konsumentów do dokonywania nadpłat. Gdyby zaś Spółka - w związku z wcześniejszą, częściową spłatą - dokonywała korekt harmonogramów (tj. nie stosowała ww. zasady zaliczania nadpłaty na kolejną ratę w dacie jej zapadalności), to konsument widziałby realny efekt swojego działania w postaci zmniejszenia wysokości raty, a tym samym, prawdopodobnie, częściej korzystałby z takiego rozwiązania.

W takiej sytuacji uznać należy, że PROFI uniemożliwia konsumentom dokonywanie wcześniejszej, częściowej spłaty przed terminem wskazanym w umowie. Istotne jest bowiem, że w modelu spłat przyjętym przez Spółkę, konsument nie może efektywnie wykonać uprawnienia przyznanego mu na mocy art. 48 ust. 1 UKK. Nadpłacone przez niego środki, zgodnie z postanowieniami wzorców umów, blokowane są przez Spółkę do terminów płatności rat, wynikających z harmonogramu, gdy tymczasem zaliczenie środków pieniężnych, które kredytodawca otrzymał w wyniku przedterminowej spłaty, powinno nastąpić w dniu, w którym nastąpiła spłata. W konsekwencji takiego postępowania rata nie jest pomniejszana ani w części kapitałowej (Pożyczka), ani w części odsetkowej. Takie działanie jest zatem bezprawne.

Powyższego stanowiska nie podważają argumenty podniesione przez Spółkę w toku postępowania administracyjnego.

PROFI wskazuje, że w przypadku częściowej spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie, zastosowanie znaleźć winien przepis art. 451 k.c. Nadto, poprzez postanowienie zamieszczone we wzorcu umowy, konsumenci - będący stroną umów pożyczki - akceptują, iż częściowa spłata pożyczki nie skutkuje skróceniem okresu kredytowania oraz iż nadpłacone kwoty mają być zaliczane na poczet najbliższej raty oraz kolejnych najbliższych rat.

Odnosząc się do powyższego wskazać przede wszystkim należy, że Prezes UOKiK nie kwestionuje możliwości takiego uregulowania praw i obowiązków stron umowy pożyczki, gdy częściowa spłata kredytu przed terminem w niej określonym nie skutkuje skróceniem okresu jej obowiązywania. W takim jednak przypadku, nadpłata należności głównej - kapitału kredytu - każdorazowo winna skutkować obniżeniem wysokości zobowiązania ubocznego, to jest części należnych odsetek umownych. Jedynie takie rozwiązanie zgodne będzie z ogólną zasadą pobierania odsetek umownych za czas faktycznego korzystania przez pożyczkobiorcę z kapitału kredytu oraz będzie efektywnie urzeczywistniać prawo do częściowej spłaty kredytu przed terminem, z którym związana jest automatyczna redukcja kosztów odsetkowych kredytu. Dodać przy tym trzeba, wskazując na treść powołanego przez PROFi art. 451 k.c., że możliwość określenia skutków swego świadczenia i wskazania długu, który chce zaspokoić, została powierzona dłużnikowi (w niniejszej sprawie: pożyczkobiorcy). Zatem to jego ustawowe prawo nie może być w żaden sposób uszczuplane przez wierzyciela (pożyczkodawcę), a za takie, jednostronne ograniczenie poczytywać zaś należy zastrzeżenie przez PROFi - we wzorcu umowy - kwestionowanego decyzją rozwiązania. W sposób oczywisty pozbawia ono bowiem konsumentów możliwości zaliczenia całości wpłaty na poczet zwrotu kapitału kredytu. Jak już zaś wskazano powyżej, prowadzi to wprost do uczynienia prawa do częściowej spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie iluzorycznym. Oczywiście przy tym jest, że - wobec adhezyjnego charakteru zawieranych umów pożyczki - przedmiotowe rozwiązanie jest konsumentom przez PROFi narzucane, nie jest zaś - jak wskazuje Spółka - wynikiem „zaakceptowania (wskazania)” przez obie strony umowy pożyczki.

Za nietrafną należy również argumentację Spółki odnoszącą się do konieczności (przy uwzględnieniu stanowiska Prezesa UOKiK) dokonywania przez PROFi arbitralnej zmiany harmonogramu spłat oraz wiążącego się z tym obowiązku każdorazowej zmiany umowy pożyczki. Zmiana harmonogramu spłat pożyczki związana z jej częściową spłatą przed terminem w żadnej mierze nie będzie skutkiem „arbitralnej” decyzji Spółki lecz wynikiem wykonywania prawa przez konsumenta. Wbrew twierdzeniom Spółki, sporządzenie nowego harmonogramu pożyczki w przypadku wcześniejszej częściowej spłaty nie oznacza konieczności wielokrotnego aneksowania umowy, oraz nie jest sprzeczne z treścią art. 29 ust. 3 UKK. Zauważyć należy, że harmonogram kredytu może ulec zmianie zarówno z inicjatywy kredytobiorcy (np. po dokonaniu przez niego wcześniejszej, częściowej spłaty i złożenia w tym zakresie wniosku przez konsumenta), jak i z powodu niezależnych od niego czynników (np. w związku ze zmianą oprocentowania kredytu/pożyczki). Przed taką ewentualnością PROFi zabezpieczyła się, wpisując w umowie pożyczki, że częściowa, wcześniejsza spłata całkowitej kwoty do zapłaty nie powoduje zmiany harmonogramu spłaty.

Stanowiska przedstawionego w osnowie decyzji nie mogą także zmienić argumenty Spółki, odnoszące się do ewentualnych sytuacji wyjątkowych, związanych z mylnym księgowaniem wpływających środków, gdy nadpłata jest wynikiem omyłki lub celowym działaniem konsumenta zmierzającego do uzyskania „przerwy” w spłacie kredytu. Powyższe zachowania nie były bowiem objęte zarzutem, a co za tym idzie - nie były przedmiotem oceny Prezesa Urzędu.

2.3. GODZENIE W ZBIOROWE INTERESY KONSUMENTÓW PRAKTYKAMI OPISANYMI W PKT. I - II SENTENCJI DECYZJI

Zachowanie przedsiębiorcy godzące w zbiorowe interesy konsumentów jest w stanie wywołać niekorzystne następstwa w odniesieniu do każdego z konsumentów - nie zaś jedynie określonego konsumenta - i zagraża ono, przynajmniej potencjalnie, interesom każdego z członków zbiorowości. Zaistnienie przestanki naruszenia zbiorowego interesu konsumenta nie jest przy tym bezpośrednio uzależnione od liczby konsumentów, których interesy zostały naruszone działaniami przedsiębiorcy.

W niniejszej sprawie działania Spółki skierowane są do nieokreślonego kręgu osób - potencjalnie do każdego konsumenta, który zawarł lub w przyszłości zawrze umowę pożyczki, a następnie zechce ją całkowicie lub częściowo spłacić w terminie wcześniejszym, niż przewidziany w umowie. Wszystkie te osoby mogą zostać dotknięte praktykami skonkretyzowanymi w pkt. I i II sentencji decyzji, które godzą zarówno w ekonomiczne, jak i pozaekonomiczne interesy konsumentów.

Naruszenie pozaekonomicznych interesów przejawia się w naruszeniu prawa konsumentów do rzetelnej i prawdziwej informacji. Zauważyć trzeba, że Spółka już na etapie konstruowania wzorców umowy wprowadziła do nich rozwiązania zabezpieczające jedynie jej interesy, nakierowane na maksymalizację zysków kosztem uprawnień konsumentów. W efekcie konsumenci działając w zaufaniu do Spółki, są wprowadzonymi w błąd, co do przysługujących im praw, a kierując się treścią zawieranych umów - co do zasady - nie kwestionują rozwiązań narzuconych przez PROFi.

Jeśli chodzi o godzenie w ekonomiczne interesy konsumentów wskazać zaś należy, że opisane praktyki Spółki utrudniają lub uniemożliwiają skorzystanie przez pożyczkobiorców z przyznanych im ustawowo uprawnień, których skutkiem winno być zmniejszenie obciążenia wynikającego z zaciągniętego na podstawie umowy pożyczki długu. Konsumenci, wobec postawionych przez PROFi warunków, by spłacić swoje zobowiązanie i uzyskać przysługujący im z tego tytułu zwrot kosztów, zobowiązani są do zgromadzenia całej, wymaganej kwoty do zapłaty. Oczywistym jest, że w takiej sytuacji ich zdolność do zwolnienia się przedterminowo z długu ulega osłabieniu. W sytuacji zaś częściowej, przedterminowej spłaty pożyczki, nadal ciąży na nich zobowiązania w tożsamym rozmiarze (pomimo spełnienia warunków do ich obniżenia). Stosowana praktyka, pozwalająca PROFi zaliczać wszystkie wcześniejsze, częściowe wpłaty konsumentów na ratę wymagalną oraz na kolejne najbliższe wymagalne raty dopiero w terminie ich zapadalności, mogą zniechęcać konsumentów do dokonywania nadpłat, gdyż - pomimo podjęcia przez nich większego wysiłku finansowego i dokonanie wpłat kwoty większej, niż przewidziana w harmonogramie rata, ich sytuacja zobowiązaniowa nie ulega zmianie, a dług (w tym odsetki) nie pomniejsza się. Zauważyć też trzeba, że nadpłaconymi kwotami - oczekując na ich zaliczenie zgodnie ze stosowaną zasadą - Spółka może swobodnie dysponować.

Mając to na uwadze uznać należy, że w rozpatrywanej sprawie spełnione zostały wszystkie przesłanki uzasadniające stwierdzenie, że PROFi stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów opisane w sentencji decyzji, stąd należało orzec jak w jej punkcie I i II.

3. OCENA WNIOSKU PROFi O WYDANIE DECYZJI W TRYBIE ART. 28 UOKiK

W toku postępowania administracyjnego Spółka złożyła wniosek o wydanie przez Prezesa UOKiK decyzji w trybie art. 28 ust. 1 uokik, w myśl którego, jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione, że został naruszony zakaz, o którym mowa w art. 24 uokik, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane naruszenie tego zakazu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków, Prezes UOKiK może, w drodze decyzji, zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, iż art. 28 uokik ma zastosowanie, gdy łącznie zostały spełnione następujące przesłanki:

- 1) uprawdopodobnienie w trakcie postępowania stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów;
- 2) złożenie wniosku przez przedsiębiorcę do zobowiązania się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków;
- 3) uznanie przez Prezesa UOKiK za celowe nałożenie obowiązku wykonania przedłożonych przez przedsiębiorcę zobowiązań.

Podkreślić przy tym należy, że przepisy uokik nie nakładają na Prezesa UOKiK obowiązku wydania decyzji zobowiązującej (nawet pomimo złożenia zobowiązania przez przedsiębiorcę), a jedynie stwarzają mu prawną możliwość wydania takiej decyzji, o ile stosowne zobowiązanie zostanie przez stronę postępowania złożone i dojdzie do uprawdopodobnienia stosowania zarzucanej praktyki, a także - w uznaniu Prezesa UOKiK - taki sposób zakończenia sprawy będzie wystarczający do realizacji celów określonych ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów. W żadnym przypadku zatem Prezes UOKiK nie jest zobligowany do akceptacji przedkładanego przez przedsiębiorcę zobowiązania i wydania decyzji zobowiązującej.

Oceniając wniosek Spółki zauważyć przede wszystkim należy, że w przedstawionych Prezesowi Urzędu propozycjach nie wskazała ona działań, które miałyby zmierzać do usunięcia skutków przypisywanych jej naruszeń. Nie zaproponowała dla przykładu skierowania do konsumentów stosownych oświadczeń, dotyczących stwierdzonych nieprawidłowości.

Jeśli zaś chodzi o zaproponowany termin podjęcia działań zmierzających do zaprzestania stosowania praktyk uznać należało go za zbyt odległy, mając na uwadze rodzaj zarzucanych naruszeń oraz to, że w kwestii zasad dotyczących wcześniejszych całkowitych lub częściowych spłat pożyczki/kredytu Prezes Urzędu zajmował już stanowisko w latach ubiegłych. Spółka deklarowała bowiem wprowadzenie stosownych zmian w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

Wniosek Spółki należało uznać za niewspółmierny do charakteru stwierdzonych naruszeń i ich skutków, a w konsekwencji Prezes UOKiK nie znalazł podstaw do wydania w sprawie decyzji na podstawie art. 28 uokik.

4. OBOWIĄZEK USUNIĘCIA TRWAJĄCYCH SKUTKÓW NARUSZENIA ZBIOROWYCH INTERESÓW KONSUMENTÓW

Zgodnie z art. 26 ust. 2 uokik, w decyzji stwierdzającej stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, Prezes Urzędu może określić środki usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów, w szczególności zobowiązać przedsiębiorcę do złożenia jednokrotnego lub wielokrotnego oświadczenia o treści i w formie określonej w decyzji. W myśl art. 26 ust. 4 uokik, środki, o których mowa w ust. 2, powinny być proporcjonalne do wagi i rodzaju naruszenia oraz konieczne do usunięcia jego skutków.

W niniejszej sprawie Prezes Urzędu zdecydował o zastosowaniu środka usunięcia trwających skutków stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, opisanych w punkcie I i II sentencji decyzji, poprzez opublikowanie komunikatu o wydaniu tej decyzji - na prowadzonej przez Spółkę stronie internetowej.

Zdaniem Prezesa UOKiK, zakres obowiązku publikacyjnego jest proporcjonalny do możliwości organizacyjnych i finansowych PROFi, a przy tym współmierny do wagi naruszeń. Obowiązek zastosowania nałożonego środka doprowadzi do wzbogacenia wiedzy konsumentów o rzeczywistym charakterze i warunkach, na jakich winni oni móc wykonać prawo do wcześniejszej, częściowej spłaty pożyczki oraz całkowitej spłaty pożyczki przed terminem wskazanym w umowie. Środek, określony w punkcie III sentencji decyzji, pozwoli

zrealizować przede wszystkim cele informacyjne wobec konsumentów. Nałożony obowiązek informacyjny prowadzić będzie do przekazania możliwie najszerszemu kręgowi odbiorców informacji o działaniach Spółki, uznanych za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów. Oświadczenie zostanie zaprezentowane na stronie internetowej Spółki, na której publikowane są wszelkie informacje dotyczące jej działalności. W ocenie Prezesa UOKiK, strona internetowa to medium o liczonym gronie odbiorców, które przez swoją powszechność i możliwość zapoznania się z prezentowanymi tam treściami w dowolnym czasie, jest w stanie najskuteczniej dotrzeć do świadomości odbiorców.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł, jak w punkcie III sentencji decyzji.

5. ROZSTRZYGNIECIE O KARZE PIENIĘŻNEJ

5.1. W pkt. IV sentencji decyzji, Prezes UOKiK nałożył na PROFI kary pieniężne na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 i ust. 7 pkt 1 uokik. Zgodnie z tym przepisem, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 24 ustawy.

Z przepisu art. 106 ust. 1 uokik wynika, że kara pieniężna za naruszenie zakazu określonego w art. 24 ustawy, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje, w ramach uznania administracyjnego, Prezes UOKiK. Ponadto zgodnie z powołanym przepisem, kara pieniężna może być nałożona, gdy do naruszenia przepisów tej ustawy doszło choćby nieumyślnie. Stwierdzenie nawet nieumyślnego naruszenia ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów daje zatem podstawę do nałożenia kary pieniężnej.

Należy zwrócić uwagę, że przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają przy tym przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca w art. 111 uokik wskazał jedynie te okoliczności, które Prezes Urzędu ma obowiązek uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter zakwestionowanych praktyk naruszających zbiorowy interes konsumentów oraz skalę naruszeń, Prezes Urzędu uznał, że uzasadnione jest nałożenie na Spółkę kar pieniężnych.

PROFI, jako Spółka prowadząca działalność pożyczkową - wpisana wcześniej do Rejestru Instytucji Pożyczkowych, prowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego, o zorganizowanym modelu prowadzenia działalności, powinna przestrzegać obowiązujących przepisów prawa, w szczególności UKK.

Nałożenie kar pieniężnych przede wszystkim służyć będzie jako środek odstraszający Spółkę od stosowania podobnych praktyk w przyszłości (prewencja indywidualna). Rozstrzygnięcie o karze ma również być sygnałem dla innych profesjonalnych uczestników rynku finansowego, że tego typu działania nie mogą być podejmowane - pod rygorem sankcji finansowej (prewencja ogólna) i pełnić funkcję edukacyjną. Kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dolegliwość dla strony niniejszego postępowania, uzasadnioną stwierdzeniem naruszenia interesów konsumentów.

Umyślność naruszenia w zakresie praktyk, opisanych w pkt. I i II sentencji decyzji

Nakładając karę należy zbadać, czy przedsiębiorca miał świadomość, że swoim zachowaniem narusza zakaz stosowania praktyk godzących w zbiorowe interesy konsumentów, czy też jako profesjonalny uczestnik obrotu mógł (powinien był) taką świadomość mieć.

Ocena zgromadzonego materiału dowodowego wskazuje na umyślne naruszenie przez Spółkę zakazu wyrażonego w art. 24 uokik w zakresie praktyk opisanych w pkt. I i II sentencji

decyzji. Podkreślenia wymaga, że umyślność naruszenia zachodzi w sytuacji, gdy przedsiębiorca miał zamiar naruszenia zbiorowych interesów konsumentów (zamiar bezpośredni), bądź w przypadku, gdy przewidywał skutki naruszeń i na to się godził (zamiar ewentualny). W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że umyślność naruszenia zachodzi w sytuacji, gdy przedsiębiorca postępuje intencjonalnie w zakresie danego działania. Przy czym działanie to nastawione jest na osiągnięcie określonego celu.

W kontekście działalności podejmowanej przez podmiot profesjonalny - funkcjonujący w sektorze instytucji pożyczkowych - nie sposób uznać, aby podejmowane działania w zakresie świadczenia usług pożyczkowych, obsługi pożyczek i roszczeń odbywały się w sposób przypadkowy i niezamierzony. Instytucje te ze względu na specyfikę prowadzonej działalności - są obwarowane szczególnymi regulacjami i restrykcjami określonymi m.in. w UKK. W opinii Prezesa Urzędu, każde działanie Spółki - w zakresie wykonania zawartych z konsumentami umów pożyczek - jest realizowane według ściśle określonych procedur wewnętrznych.

Uwzględniając natomiast kwestionowane działania Spółki (skonkretyzowane w pkt. I - II sentencji decyzji) - ogół okoliczności sprawy każe przyjąć, że ww. praktyki były działaniem zamierzonym, stanowiącym element przyjętej polityki - realizowanej przez Spółkę w celu osiągnięcia określonych efektów. Spółka bowiem, pomimo znajomości przepisów prawa i, stanowiska Prezesa Urzędu w kwestii stosowania art. 48 i art. 49 UKK, stosuje od marca 2016 r. praktyki, które:

- a. wymuszają na konsumentach zgromadzenie większych ilości środków, niż faktycznie powinni zapłacić, a tym samym utrudniają im lub nawet uniemożliwiają zwolnienie się z długu przed terminem wskazanym w umowie pożyczki,
- b. czynią ustawowe prawo konsumenta do dokonywania nadpłat iluzorycznymi, gdyż ich obciążenia finansowe - wynikające z zawartej umowy pożyczki - nie ulegają zmniejszeniu w trakcie trwania tej umowy.

Podkreślić przy tym należy, iż po wydaniu przez Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyroku z dnia 11 września 2019 r., sygn. akt C-383/18 (Lexitor), szereg podmiotów sektora finansowego zmieniło swoje procedury, dając konsumentom możliwość wskazania sposobu zarachowania wcześniejszych spłat kredytów/pożyczek. Wielu pożyczkodawców, w internetowych kontaktach/panelach obsługi klienta, jak również w trakcie rozmowy telefonicznej lub bezpośredniej z konsumentem, wskazuje przy tym aktualną kwotę zadłużenia na dany dzień, po zapłacie której nastąpi całkowite zamknięcie pożyczki. Natomiast PROF1 nie dokonała takich zmian a przy tym w treści wzorców umów pożyczki stosowanych w obrocie z konsumentami, pozostawiła postanowienia regulujące ww. kwestie w sposób niekorzystny dla konsumentów i sprzeczny z przepisami UKK przytoczonymi w uzasadnieniu decyzji. Zauważyć trzeba, że rozwiązania będące już powszechne w obrocie konsumenckim, a o których wzmiankowano powyżej, są również korzystne dla samego pożyczkodawcy. W sytuacji nadpłaty określonej kwoty nie powstaje bowiem po jego stronie obowiązek rozliczenia i zwrotu nadpłaty, a tym samym angażowania w ten proces zasobów, które stanowią dodatkowy koszt działalności. Jeśli zatem pomimo takich zalet przedstawionego rozwiązania, Spółka wymagała spłaty całości, to uznać trzeba, że czyniła to ze świadomością, że na takim procesie więcej zyska.

Zasady kalkulacji kary

Ustalenie wysokości kary pieniężnej ma charakter wieloetapowy. Wysokość nakładanej kary pieniężnej ustalana jest z uwzględnieniem okoliczności naruszenia przepisów tej ustawy oraz uprzedniego naruszenia, a także okresu, stopnia i skutków rynkowych naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes UOKiK ocenia, biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności przedsiębiorcy, która stanowiła przedmiot naruszenia (art. 111 ust. 1 pkt 1 uokik). Na tej podstawie ustalona zostaje kwota bazowa. Po ustaleniu kwoty bazowej należy rozważyć wystąpienie okoliczności łagodzących i obciążających, które mają wpływ na wysokość kary (art. 111 ust. 2 uokik).

Zgodnie z art. 111 ust. 3 pkt 2 w zw. z pkt. 1 lit. a-d uokik, okolicznościami łagodzącymi przypadku naruszenia zakazu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów są w szczególności:

- a) dobrowolne usunięcie skutków naruszenia,
- b) zaniechanie stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu,
- c) podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków,
- d) współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania.

Zgodnie z art. 111 ust. 4 pkt 2 w zw. z pkt. 1 lit. c i d uokik, okolicznościami obciążającymi w przypadku naruszenia zakazu praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów są:

- a) znaczny zasięg terytorialny naruszenia lub jego skutków,
- b) znaczne korzyści uzyskane przez przedsiębiorcę w związku z dokonanym naruszeniem,
- c) dokonanie uprzednio podobnego naruszenia,
- d) umyślność naruszenia.

Stosownie do art. 106 ust. 3 pkt. 1 uokik, obrót, o którym mowa w art. 106 ust. 1 uokik, oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości. Zgodnie z art. 106 ust. 5 uokik, w przypadku gdy przedsiębiorca w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary nie osiągnął obrotu lub osiągnął obrót w wysokości nieprzekraczającej równowartości 100 000 euro, Prezes Urzędu nakładając karę pieniężną na podstawie ust. 1 uwzględnia średni obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w trzech kolejnych latach obrotowych poprzedzających rok nałożenia kary.

Z kolei art. 106 ust. 6 uokik przewiduje, że w przypadku, gdy przedsiębiorca nie osiągnął obrotu w okresie trzyletnim, o którym mowa w ust. 5, lub gdy obrót przedsiębiorcy obliczony na podstawie tego przepisu nie przekracza równowartości 100.000 euro, Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nieprzekraczającej równowartości 10.000 euro.

Zaś zgodnie z art. 106 ust. 1 i 7 uokik, w przypadku gdy przedsiębiorca nie dysponuje przed wydaniem decyzji danymi finansowymi niezbędnymi do ustalenia obrotu za rok obrotowy poprzedzający rok nałożenia kary, Prezes Urzędu, nakładając karę pieniężną na podstawie art. 106 ust. 1 i 2 uokik, uwzględnia obrót osiągnięty przez przedsiębiorcę w roku obrotowym poprzedzającym ten rok.

W świetle art. 106 ust. 3 pkt 1 uokik, obrót przedsiębiorcy oblicza się jako sumę przychodów wykazanych w rachunku zysków i strat - w przypadku przedsiębiorcy sporządzającego taki rachunek na podstawie przepisów o rachunkowości.

W roku obrotowym 2023 r., Spółka osiągnęła obrót w wysokości [XXX]zł (słownie: [XXX]). Na wezwanie Prezesa Urzędu do przedstawienia informacji o wysokości osiągniętego przez nią obrotu w roku 2024 Spółka oświadczyła, iż nie posiada ostatecznych danych finansowych za ten rok, a przygotowane sprawozdania finansowe są badane przez biegłego rewidenta. W związku z tym, na podstawie art. 106 ust. 1 i ust. 7 uokik, Prezes UOKiK wymierzając karę pieniężną uwzględnił obrót osiągnięty przez Spółkę w roku 2023.

Obrót PROFI w roku 2023 wyniósł [XXX] zł, co - uwzględniając średni kurs euro, ogłoszony przez Narodowy Bank Polski w dniu 31 grudnia 2024 r., tj. 4,2730⁸ zł - stanowi po zaokrągleniu równowartość [XXX] euro (stosownie do art. 5 uokik, przeliczenie wartości euro oraz innych walut obcych na złote oraz wartości złotego na euro jest dokonywane według kursu średniego walut obcych ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski w ostatnim dniu roku kalendarzowego poprzedzającego rok nałożenia kary). Obrót ten jest więc wyższy niż

⁸ <https://nbp.pl/archiwum-kursow/tabela-nr-252-a-nbp-2024-z-dnia-2024-12-31/>

100 000 euro, co uzasadnia zastosowanie art. 106 ust. 1 uokik, przy nałożeniu na Spółkę kary pieniężnej bez odniesienia do szczegółowych zasad ustalania wysokości kary, przewidzianych w ust. 5 i 6 tego przepisu.

Maksymalny wymiar kary, jaką można nałożyć na PROFi, na podstawie przepisów uokik, wynosi [XXX] zł, tj. 10% całkowitego obrotu osiągniętego przez PROFi w roku 2023.

5.2. Kara pieniężna za praktykę, o której mowa w pkt. I sentencji decyzji

Okoliczności naruszenia przepisów ustawy

Okoliczności naruszenia zostały już szczegółowo opisane w poprzedniej części uzasadnienia decyzji. W niniejszym postępowaniu stwierdzono stosowanie przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, polegającej na utrudnianiu konsumentom spłaty całości kredytu przed terminem określonym w umowie pożyczki, poprzez uzależnianie wcześniejszej, całkowitej spłaty kredytu od zapłaty Całkowitej Kwoty do Zapłaty, co sprzeczne jest z art. 48 ust. 1, w zw. z art. 49 UKK.

Okres stosowania

Spółka stosuje praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów określoną w pkt. I sentencji decyzji od dokonanej w marcu 2016 r. nowelizacji UKK i nie dokonała zmian w swoim działaniu, ani w treści postanowień zawartych w umowach regulujących ww. kwestie. W związku z powyższym, okres stosowania wskazanej praktyki należy uznać za długotrwały.

Stopień i skutki naruszenia (z uwzględnieniem natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy będącej przedmiotem naruszenia i specyfiki rynku)

Oceniając stopień naruszenia należy uwzględnić, że Spółka działa na specyficznym rynku, związanym z udzielaniem pożyczek na rzecz konsumentów. Podmiot, który działa na tym rynku powinien nie tylko znać odpowiednie przepisy prawa, ale także w szczególności ich przestrzegać i do nich się dostosować. Ponadto, Spółka w obrocie z konsumentami powinna kierować się treścią nie tylko przepisów prawnych, ale również dobrym obyczajem. Spółka powinna zdawać sobie sprawę, że skonstruowany przez nią mechanizm wcześniejszej, całkowitej spłaty pożyczki utrudnia konsumentom wyjście z zobowiązania.

Szkodliwość omawianej praktyki przejawiała się w tym, że konsumenci - chcąc w całości, wcześniej spłacić swoje zobowiązanie wynikające z umowy pożyczki - muszą zgromadzić i wpłacić Całkowitą Kwotę do Zapłaty w wysokości określonej w umowie pożyczki, tj. kwotę wyższą niż stan zobowiązania istniejący w chwili dokonania wpłaty. Tym samym Spółka utrudnia konsumentom wcześniejsze zwolnienie się z długu, gdyż zdolność konsumenta do zgromadzenia wymaganej przez PROFi kwoty ulega osłabieniu. W konsekwencji działania PROFi godzą w interesy ekonomiczne konsumentów, gdyż utrudniają lub wręcz uniemożliwiają konsumentom skorzystanie z przysługujących im ustawowych uprawnień, których skutkiem winno być zmniejszenie obciążenia wynikającego z zaciągniętej pożyczki.

Działania te godzą również w interesy pozaekonomiczne konsumentów w zakresie wprowadzenia w błąd, co do przysługujących im uprawnień lub sposobu ich realizacji.

W konsekwencji Prezes Urzędu uznał, że stopień naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w odniesieniu do praktyki, wskazanej w pkt. I sentencji decyzji, jest znaczny i bardzo szkodliwy.

Uprzednie naruszenie przepisów uokik

Prezes Urzędu stwierdził, że w sprawie nie występuje przesłanka uprzedniego naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów uokik.

Wyliczenie kwoty bazowej kary

Mając na względzie powyżej przedstawione okoliczności, ustalono kwotę bazową kary na poziomie [XXX] % obrotu uzyskanego przez Spółkę w 2023 r., co wynosi [XXX] zł.

Okoliczności łagodzące i obciążające

Prezes Urzędu nie zidentyfikował okoliczności łagodzących, mogących mieć wpływ na wysokość kary pieniężnej.

Prezes Urzędu wziął pod uwagę okoliczność obciążającą w postaci - opisaną wyżej - umyślności naruszenia, co uzasadnia podwyższenie kwoty bazowej kary o [XXX] %.

Jako okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał także znaczny zasięg terytorialny naruszenia. Spółka prowadzi bowiem działalność na terenie całej Polski, oferując produkty pożyczkowe online lub telefonicznie, po wcześniejszym złożeniu wniosku o kontakt na stronie internetowej Spółki⁹.

Z tego względu należy uznać, że zasięg działalności Spółki był znaczny i docierał do szerokiej grupy konsumentów, zamieszkałych na terenie całego kraju. Powyższa okoliczność uzasadnia zatem podwyższenie kwoty bazowej kary o [XXX] %.

Wobec powyżej wskazanych powodów, z uwagi na występujące w sprawie okoliczności obciążające Prezes Urzędu za zasadne uznał podwyższenie kwoty bazowej kary łącznie o [XXX] %. Wyliczona kara za naruszenie z pkt. I sentencji wyniosła 5.999.932,40 zł, co po zaokrągleniu daje kwotę 5.999.932 zł.

5.3. Kara pieniężna za naruszenie, o którym mowa w pkt. II sentencji decyzji

Okoliczności naruszenia przepisów ustawy

Okoliczności naruszenia zostały szczegółowo opisane wyżej. W postępowaniu stwierdzono stosowanie przez Spółkę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na uniemożliwianiu konsumentom dokonania częściowej spłaty kredytu przed terminem określonym w umowie, poprzez zaliczanie kwoty częściowej, wcześniejszej spłaty na poczet najbliższej raty i kolejnych najbliższych rat, a co za tym idzie - żądanie zapłaty pozostałych rat według przyjętego harmonogramu spłat, w tym zapłaty części odsetek umownych w kwotach określonych w tym harmonogramie, co narusza art. 48 ust. 1 UKK.

Okres trwania naruszenia

Spółka stosowała praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów określoną w pkt. II sentencji decyzji od - dokonanej w marcu 2016 r. - nowelizacji UKK i nie dokonała zmian w swoim działaniu, ani w treści postanowień zawartych w umowach regulujących ww. kwestie. W związku z powyższym, okres stosowania wskazanej praktyki należy uznać za długotrwały.

Stopień i skutki naruszenia (z uwzględnieniem natury naruszenia, działalności przedsiębiorcy będącej przedmiotem naruszenia i specyfiki rynku)

Na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Działanie Spółki, objęte praktyką określoną w punkcie II sentencji decyzji, polegające na nieaktualizowaniu wartości kapitału po dokonaniu przez konsumentów częściowej, wcześniejszej spłaty pożyczki, powodowało, że ta nadpłata nie przekładała się na obniżenie przyszłych kosztów odsetkowych ujętych w harmonogramie. W efekcie takiego

⁹ <https://proficredit.pl/>

postępowania, na konsumentach, pomimo dokonania nadpłat, nadal ciężać będą zobowiązania w tożsamym rozmiarze jak pierwotne tj. w takich wysokościach, jakby tych nadpłat nie dokonali.

Podobnie jak w przypadku praktyki ujętej w pkt I sentencji decyzji, także praktyki ujęte w pkt II sentencji decyzji wywołują opisane powyżej negatywne skutki w zakresie interesów zarówno ekonomicznych, jak i pozaekonomicznych (informacyjne) konsumentów, a tym samym uznać je należy za bardzo szkodliwe i w znacznym stopniu naruszające zbiorowe interesy konsumentów.

Upřednie naruszenie przepisów uokik

Prezes Urzędu stwierdził, że w sprawie nie występuje przestępka upředniego naruszenia przez Przedsiębiorcę przepisów uokik.

Wyliczenie kwoty bazowej kary

Mając na względzie powyżej przedstawione okoliczności, ustalono kwotę bazową kary na poziomie [XXX]% obrotu uzyskanego przez PROFI w 2023 r., co stanowi [XXX] zł.

Okoliczności łagodzące i obciążające

Prezes Urzędu nie zidentyfikował okoliczności łagodzących, mogących mieć wpływ na wysokość kary pieniężnej określonej w pkt IV.2 sentencji niniejszej decyzji.

Prezes Urzędu wziął pod uwagę okoliczność obciążającą w postaci umyślności naruszenia, co uzasadnia podwyższenie kwoty bazowej kary o [XXX]%.

Jako okoliczność obciążającą Prezes Urzędu uznał także znaczny zasięg terytorialny naruszenia. Spółka prowadzi bowiem działalność na terenie całej Polski, oferując produkty pożyczkowe online lub telefonicznie, po wcześniejszym złożeniu wniosku o kontakt na stronie internetowej Spółki¹⁰.

Z tego względu należy uznać, że zasięg działalności Spółki był znaczny i docierał do szerokiej grupy konsumentów, zamieszkałych na terenie całego kraju. Powyższa okoliczność uzasadnia zatem podwyższenie kwoty bazowej kary o [XXX]%.

Wobec powyżej wskazanych powodów, z uwagi na występujące w sprawie okoliczności obciążające Prezes Urzędu za zasadne uznał podwyższenie kwoty bazowej kary łącznie o [XXX]%.

Biorąc pod uwagę powyższe, Prezes UOKiK postanowił podwyższyć karę o [XXX]%, a więc wyliczona kara za naruszenie z pkt. II sentencji wyniosła 4.399.950,12 zł, co po zaokrągleniu daje kwotę 4.399.950 zł.

5.4. Podsumowanie

Uwzględniając wszelkie okoliczności, jakie zaistniały w sprawie, nałożona na Spółkę kara:

1/ z tytułu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w pkt. I niniejszej decyzji wynosi 5.999.932 zł (słownie: pięć milionów dziewięćset dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset trzydzieści dwa złote), co stanowi [XXX]% obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2023 r. i [XXX]% maksymalnej kary, która mogłaby zostać nałożona na Spółkę na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 i ust. 7 pkt 1 uokik;

2/ z tytułu stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w

¹⁰ <https://proficredit.pl/>

pkt. II niniejszej decyzji wynosi 4.399.950 zł (słownie: cztery miliony trzysta dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset pięćdziesiąt złotych), co stanowi [XXX]% obrotu osiągniętego przez Spółkę w 2023 r. i [XXX]% maksymalnej kary, która mogłaby zostać nałożona na Spółkę na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 i ust. 7 pkt 1 uokik.

Nałożone ww. kary pieniężne Spółka obowiązana jest wpłacić - zgodnie z przepisem art. 112 ust. 2 i 3 uokik - na rzecz Funduszu Edukacji Finansowej, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP O/O Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się tej decyzji.

Wobec powyższego, Prezes Urzędu orzekł, jak w pkt. IV sentencji decyzji.

6. KOSZTY POSTĘPOWANIA

Zgodnie z art. 80 uokik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. Natomiast w myśl art. 77 ust. 1 uokik, jeżeli w wyniku postępowania Prezes UOKIK stwierdził naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Art. 83 uokik stanowi, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania przed Prezesem Urzędu stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2024 r., poz. 572, ze zm.; dalej: kpa).

Stosownie do treści przepisu art. 264 § 1 kpa - jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia. Do kosztów postępowania - zgodnie z art. 263 § 1 kpa - zalicza się również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Postępowanie w sprawie stosowania przez PROFI praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w pkt I i II rozstrzygnięcia niniejszej decyzji stwierdził naruszenie przepisów uokik.

Kosztami postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu ze stroną i w związku z tym postanowiono obciążyć Spółkę kosztami postępowania w wysokości 82,60 zł (słownie: osiemdziesiąt dwa złote sześćdziesiąt groszy).

Mając powyższe na uwadze, Prezes Urzędu orzekł, jak w pkt. V sentencji decyzji.

Koszty postępowania Spółka obowiązana jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie: NBP O/O Warszawa 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

7. POUCZENIA

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 uokik, w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 1550 ze zm.; dalej: kpc) - od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu - Delegatury we Wrocławiu.

W przypadku kwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach - zawartego w pkt V niniejszej decyzji - na podstawie art. 264 § 2 kpa, w związku z art. 83 uokik oraz stosownie do art. 81 ust. 5 tej ustawy, w związku z art. 479³² kpc, stronie przysługuje prawo wniesienia zażalenia do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodnia od dnia doręczenia niniejszej decyzji, za pośrednictwem Prezesa Urzędu - Delegatury we Wrocławiu.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2024 r., poz. 959 ze zm.; dalej: ukssc), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł, a zażalenie na postanowienie Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji

i Konsumentów opłacie stałej w kwocie 500 zł. Opłatę od odwołania lub zażalenia należy uiścić na rachunek bankowy Sądu Okręgowego w Warszawie albo w kasie tego sądu lub w inny sposób, zgodnie z informacjami podanymi przez Sąd. Na stronie internetowej Sądu Okręgowego w Warszawie oraz na tablicy ogłoszeń w budynku Sądu dostępne informacje o: 1) funkcjonujących kasach sądu, w których można uiścić opłatę sądową; 2) możliwych sposobach uiszczania opłat sądowych w formie bezgotówkowej; 3) numerach rachunków bieżących dochodów sądu, na które można dokonywać wpłat.

Zgodnie z art. 103 ust. 1 i 2 ukssc, sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Spółka handlowa powinna wykazać także, że jej wspólnicy albo akcjonariusze nie mają dostatecznych środków na zwiększenie majątku spółki lub udzielenie spółce pożyczki.

Zgodnie z art. 105 ust. 1 zd. 1 ukssc, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Stosownie do treści art. 117 § 1, § 3 i § 4 zd. 1 kpc, strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego.

Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Otrzymuje:

1 Profi Credit Polska S.A., reprezentowana przez [XXX]

2. a/a